

แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ จังหวัดปทุมธานี

บทที่ ๑

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดปทุมธานี

๑. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด

๑.๑ สภาพทางกายภาพ

จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ในภาคกลางประมาณเส้นรุ้งที่ ๑๔ องศาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๐ องศาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ๒.๓๐ เมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๕๒๕.๘๕๖ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๙๕๓,๖๖๐ ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ ๒๗.๘ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางไทร อำเภอบางปะอิน และอำเภอมั่นขวัญน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอหนองแค และอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

- ทิศใต้ ติดต่อกับเขตหนองจอก เขตคลองสามวา เขตสายไหม เขตบางเขน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และอำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มริมสองฝั่งแม่น้ำโดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านใจกลางจังหวัดในเขตอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอสสามโคก ทำให้พื้นที่ของจังหวัดปทุมธานีถูกแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ฝั่งตะวันตกของจังหวัดหรือบนฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอลาดหลุมแก้วกับพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองและอำเภอสสามโคก กับฝั่งตะวันออกของจังหวัด หรือบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองบางส่วน อำเภอธัญบุรี อำเภอลองหลวง อำเภอหนองเสือ อำเภอลำลูกกา และบางส่วนของอำเภอสสามโคกโดยปกติระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาในฤดูฝนจะเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ซึ่งทำให้เกิดภาวะ น้ำท่วมในบริเวณพื้นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นบริเวณกว้างและก่อให้เกิดปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาสำหรับพื้นที่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยานั้นเนื่องจากประกอบด้วยคลองซอยเป็นคลองชลประทานจำนวนมากสามารถควบคุมจำนวนปริมาณน้ำได้ทำให้ปัญหาเกี่ยวกับอุทกภัยมีน้อยกว่า

๑.๓ ลักษณะดิน

พื้นที่จังหวัดส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวจัด สภาพดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดจัดมี pH ประมาณ ๖ - ๔ ซึ่งลักษณะของดินภายในจังหวัดสามารถแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มดินนาดี มีพื้นที่ประมาณ ร้อยละ ๓๐ กลุ่มดินนาที่มีสภาพเป็นกรดจัด มีพื้นที่ประมาณร้อยละ ๗๐ เนื่องจากลักษณะดินเป็น

ดินเหนียวทำให้การระบายน้ำไม่ดี และการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า ซึ่งสภาพพื้นที่ดังกล่าวทำให้ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ และการปลูกข้าวได้ผลผลิตต่ำ ซึ่งต้องมีการปรับปรุงโดยการใช้นาข้าวหรือปูนมาร์ลควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลผลิตดีขึ้น

รูปที่ ๑ แผนที่แสดงขอบเขตจังหวัดปทุมธานี

รูปที่ ๒ แผนที่ศาลากลางจังหวัดปทุมธานี

แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๑.๔ ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดปทุมธานีมีสภาพภูมิอากาศเหมือนกับจังหวัดทั่วไปในภาคกลาง แบ่งออกเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อนตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน ฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - กันยายน ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม - มกราคม จากข้อมูลของสถานีอุตุนิยมวิทยา คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จังหวัดปทุมธานี มีปริมาณน้ำฝน ๑,๕๓๐.๑ มิลลิเมตร จำนวนวันที่มีฝนตก ๑๔๙ วัน ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดทั้งปี ๗๕.๐๘ % และมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี ๒๘.๕๙ องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิสูงสุด ๓๓.๖ องศาเซลเซียส และมีอุณหภูมิต่ำสุด ๒๐.๘ องศาเซลเซียส ลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ ๒๕.๒๓

ตารางที่ ๑ แสดงสภาพภูมิอากาศของจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อมูลเดือน	อุณหภูมิอากาศ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)			ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย		
มกราคม	๓๑.๙	๒๐.๘	๒๖.๓	๘๘	๕๐	๖๙	๐	๐
กุมภาพันธ์	๓๓.๖	๒๓	๒๘.๓	๙๕	๕๔	๗๕	๗๕.๑	๒
มีนาคม	๓๑.๖	๒๓.๑	๒๗.๔	๙๑	๕๙	๗๕	๑๔๕.๘	๑๐
เมษายน	๒๔.๙	๒๔.๘	๒๙.๘	๙๕	๖๐	๗๗	๗๗.๒	๙
พฤษภาคม	๓๔.๕	๒๕.๖	๓๐.๑	๙๕	๖๒	๗๘	๒๖๐.๑	๒๕
มิถุนายน	๓๓.๔	๒๕.๗	๒๙.๕	๙๓	๖๓	๗๘	๘๖.๑	๒๐
กรกฎาคม	๓๓.๕	๒๕.๓	๒๙.๔	๙๓	๖๓	๗๘	๑๑๕.๙	๑๙
สิงหาคม	๓๓.๑	๒๕.๓	๒๙.๒	๙๔	๖๓	๗๘	๑๖๗.๕	๒๐
กันยายน	๓๒.๖	๒๕.๒	๒๘.๙	๙๕	๖๖	๘๐	๓๐๗.๖	๒๒
ตุลาคม	๓๒.๔	๒๕.๔	๒๘.๙	๙๔	๖๕	๗๙	๒๗๙.๖	๒๑
พฤศจิกายน	๓๒.๖	๒๕.๔	๒๙	๘๔	๕๕	๗๐	๑๕๒	๑
ธันวาคม	๓๐.๗	๒๑.๙	๒๖.๓	๗๗	๕๐	๖๔	๐	๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยา คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ ๒ แสดงสภาพภูมิอากาศของจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อมูลเดือน	อุณหภูมิอากาศ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)			ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย		
มกราคม	๓๒.๕	๒๓.๖	๒๘.๐๕	๙๐	๕๗	๗๓.๕	๒๑.๙	๕
กุมภาพันธ์	๓๔	๒๔.๓	๒๙.๑๕	๙๔	๕๑	๗๒.๕	๑๐๒.๖	๔
มีนาคม	๓๕.๗	๒๕.๒	๓๐.๔๕	๙๖	๕๑	๗๓.๕	๖	๗
เมษายน	๓๖.๘	๒๕.๙	๓๑.๓๕	๙๖	๕๒	๗๔	๑๘.๑	๔
พฤษภาคม	๓๖.๑	๒๖.๒	๓๑.๑๕	๙๕	๕๕	๗๕	๑๒๐.๙	๑๖
มิถุนายน	๓๔.๒	๒๕.๙	๓๐.๐๕	๙๔	๖๑	๗๗.๕	๕๒.๑	๑๓
กรกฎาคม	๓๓.๗	๒๕.๒	๒๙.๔๕	๙๗	๖๒	๗๙.๕	๒๑๙.๔	๒๓
สิงหาคม	๓๓.๔	๒๕.๒	๒๙.๓	๙๖	๖๓	๗๙.๕	๑๔๒.๑	๑๗
กันยายน	๓๒.๔	๒๔.๘	๒๘.๖	๙๘	๖๙	๘๓.๕	๕๐๓	๒๔
ตุลาคม	๓๓.๘	๒๕.๑	๒๙.๔๕	๙๙	๖๑	๘๐	๑๓๒.๘	๑๔
พฤศจิกายน	๓๓.๕	๒๕.๑	๒๙.๓	๙๙	๖๒	๘๐.๕	๔๘.๑	๙
ธันวาคม	๓๓.๘	๒๔.๔	๒๙.๑	๙๕	๕๖	๗๕.๕	๐	๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยา คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

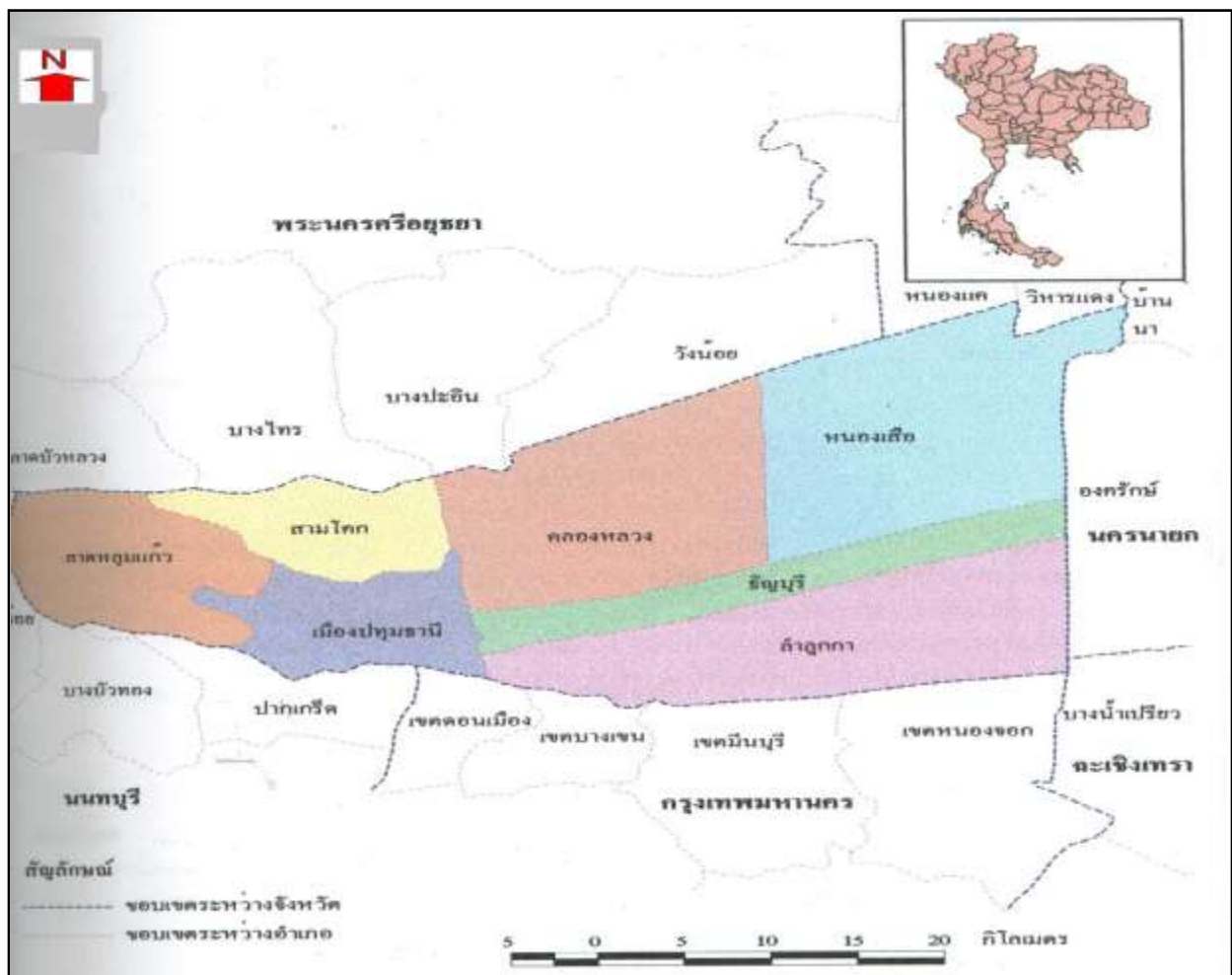
๑.๕ การแบ่งเขตการปกครอง

ในปัจจุบัน จังหวัดปทุมธานีแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น ๗ อำเภอ ๖๐ ตำบล ๔๖๖ หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่น ๖๕ แห่ง ประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๙ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๗ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๓๗ แห่ง อำเภอประกอบไปด้วยอำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอธัญบุรี อำเภอคลองหลวง อำเภอลำลูกกา อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสารโคก และอำเภอหนองเสือ

ตารางที่ ๓ การแบ่งเขตการปกครองจังหวัดปทุมธานี

ลำดับ	อำเภอ/ กิ่งอำเภอ	ปี พ.ศ. ๒๕๕๓		
		พื้นที่ (ตร.กม)	ตำบล (แห่ง)	หมู่บ้าน (แห่ง)
๑	เมืองปทุมธานี	๑๔๒.๘๕๙	๑๔	๘๑
๒	คลองหลวง	๓๐๓.๕๑๙	๗	๗๑
๓	ธัญบุรี	๑๑๕.๘๖๒	๖	๑๒
๔	หนองเสือ	๓๓๙.๙๙๐	๗	๖๙
๕	ลาดหลุมแก้ว	๑๙๕.๗๐๔	๗	๖๑
๖	ลำลูกกา	๓๐๔.๑๙๙	๘	๑๑๔
๗	สามโคก	๑๑๘.๙๓๕	๑๑	๕๘
	รวม	๑,๕๒๐.๐๖๘	๖๐	๔๖๖

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัด, ข้อมูล ณ วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๓

รูปที่ ๓ แสดงที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดปทุมธานี

๑.๖ ข้อมูลประชากร

จังหวัดปทุมธานี มีประชากร ณ วันที่ ๓๐ ธ.ค. ๒๕๕๖ ทั้งสิ้น ๑,๐๕๓,๑๕๘ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๗ แยกเป็นชาย ๕๐๐,๖๑๐ คน หญิง ๕๕๒,๕๔๘ คน จำนวนประชากรชายคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕๓ ประชากรหญิงคิดเป็นร้อยละ ๕๒.๔๗ ของประชากรทั้งหมด โดยมีแนวโน้มของประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น

ตารางที่ ๔ ประชากรจากการทะเบียนและความหนาแน่นของประชากรรายอำเภอ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖

อำเภอ	จำนวนประชากร			ความหนาแน่นของประชากร (คน ต่อ ตร. กม.)
	ปี ๒๕๕๔	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	
เมืองปทุมธานี	๑๗๙,๘๗๖	๑๘๓,๓๘๗	๑๘๖,๗๑๗	๑,๕๕๔.๐๒๐
คลองหลวง	๒๓๙,๑๗๒	๒๕๕,๐๙๕	๒๕๑,๑๙๐	๘๓๙.๖๗๓
ธัญบุรี	๑๙๐,๑๖๓	๑๙๓,๖๘๖	๑๙๕,๖๖๓	๑,๗๔๕.๐๕๙
หนองเสือ	๕๐,๓๒๒	๕๐,๘๘๒	๕๑,๓๑๘	๑๒๔.๐๖๗
ลาดหลุมแก้ว	๕๘,๖๒๔	๖๐,๔๒๓	๖๑,๖๙๓	๓๒๗.๙๔๕
ลำลูกกา	๒๔๐,๑๗๘	๒๔๗,๓๒๙	๒๕๓,๐๗๕	๘๕๐.๐๗๒
สามโคก	๕๒,๕๖๓	๕๓,๐๒๕	๕๓,๕๐๒	๕๖๓.๓๗๕
รวมยอด	๑,๐๑๐,๘๙๘	๑,๐๓๓,๘๓๗	๑,๐๕๓,๑๕๘	๖๙๐.๒๐๘

ที่มา : แผนพัฒนาจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ (ฉบับทบทวน)

ประชากรแฝง ประเมินไว้มีจำนวนรวม ๔๗๐,๙๙๖ คน เป็นชาย ๒๒๗,๔๕๖ คน หญิง ๒๔๓,๕๔๐ คน โดยเข้ามาทำงานเป็นแรงงานตามสถานที่ต่างๆ เช่น สถานที่ก่อสร้าง ตลาดสด และโรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ

ตารางที่ ๕ จำนวนประชากรแฝงในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี

อำเภอ	ประชากรแฝง		รวม (คน)	สถานที่ทำงานของประชากรแฝง	แหล่งที่มาของข้อมูล
	ชาย (คน)	หญิง (คน)			
เมืองปทุมธานี	๓๔,๑๔๓	๓๕,๐๗๑	๖๙,๒๑๔	โรงงานอุตสาหกรรม	ปค.อ.เมืองปทุมธานี
ลาดหลุมแก้ว	๒,๖๕๐	๒,๔๕๐	๕,๑๐๐	โรงงานอุตสาหกรรม	ปค.อ.ลาดหลุมแก้ว
สามโคก	๒,๔๕๐	๒,๕๕๐	๕,๐๐๐	โรงงานอุตสาหกรรม ห้องเช่า หมู่บ้านจัดสรร	ปค.อ.สามโคก
คลองหลวง	๑๘,๘๖๓	๑๓,๘๗๗	๓๒,๗๔๐	โรงงานอุตสาหกรรม หมู่บ้านจัดสรร ตลาดไท	ปค.อ.คลองหลวง
หนองเสือ	๑,๓๐๐	๗๐๐	๒,๐๐๐	โรงงานอุตสาหกรรม สวนพืชผัก	ปค.อ.หนองเสือ
ธัญบุรี	๑๒๘,๐๐๐	๑๔๗,๐๐๐	๒๗๕,๐๐๐	โรงงานอุตสาหกรรม ย่านการค้า หอพัก สถานประกอบการ หมู่บ้านจัดสรร	ปค.อ.ธัญบุรี
ลำลูกกา	๔๐,๐๕๐	๔๑,๘๙๒	๘๑,๙๔๒	ศูนย์การค้า บ้านจัดสรร	ปค.อ.ลำลูกกา
รวม	๒๒๗,๔๕๖	๒๔๓,๕๔๐	๔๗๐,๙๙๖		

ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอ : กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

๑.๗ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๑.๗.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

๑) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GROSS PROVINCIAL PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีมูลค่ารวม ๒๙๐,๗๗๑ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐ เป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์ในภาคเกษตรกรรม ๘,๐๘๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๓๖.๖ และภาคนอกเกษตร ๒๘๒,๖๘๓ ล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๑๒.๔ รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร (Per capita GPP) เท่ากับ ๓๔๙,๑๕๗ บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๑๑.๔

ตารางที่ ๖ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปทุมธานี ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต (วิธี Top Down)

หน่วย : ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
ภาคเกษตร	๔,๕๔๕	๔,๙๑๐	๕,๙๖๒	๕,๙๒๒	๘,๐๘๘
สาขาพืชผล ปศุสัตว์ และการป่าไม้	๔,๑๙๑	๔,๕๓๔	๕,๖๖๒	๕,๕๘๓	๗,๗๓๕
สาขาประมง	๓๕๔	๓๗๖	๓๐๐	๓๓๘	๓๕๓
ภาคนอกเกษตร	๑๘๕,๓๕๑	๑๙๓,๓๔๒	๒๒๐,๔๗๐	๒๕๑,๔๔๙	๒๘๒,๖๘๓
สาขาเหมืองแร่และย่อยหิน	๕๑	๔๖	๔๗	๔๘	๕๔
สาขาอุตสาหกรรม	๑๒๙,๓๗๑	๑๓๓,๗๑๒	๑๕๖,๒๕๐	๑๘๖,๕๕๔	๒๑๓,๖๒๖
สาขาไฟฟ้า ประปา และโรงแยกก๊าซ	๘,๑๑๗	๗,๙๔๗	๗,๔๑๘	๘,๔๖๘	๙,๒๕๕
สาขาก่อสร้าง	๗,๙๖๒	๗,๗๐๓	๗,๗๐๔	๖,๕๓๗	๖,๖๑๗
สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน	๙,๒๘๔	๑๐,๔๕๓	๑๑,๙๓๖	๑๑,๗๘๓	๑๑,๗๘๙
สาขาโรงแรมและภัตตาคาร	๖,๙๒๑	๗,๖๕๔	๘,๓๓๕	๘,๗๐๔	๙,๕๑๓
สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	๕,๒๓๙	๕,๙๑๓	๖,๕๙๐	๖,๖๑๘	๖,๖๖๙
สาขาตัวกลางทางการเงิน	๓,๔๗๒	๓,๘๗๔	๔,๕๒๖	๔,๘๒๒	๕,๑๕๓
สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ	๔,๔๑๕	๔,๔๓๙	๔,๓๓๒	๔,๒๔๘	๔,๘๒๘
สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกัน สังคมภาคบังคับ	๒,๕๗๓	๒,๗๕๒	๔,๐๙๖	๔,๖๕๐	๔,๘๔๓
สาขาการศึกษา	๓,๘๙๘	๔,๓๕๖	๔,๖๔๑	๔,๑๙๘	๕,๑๑๒

ตารางที่ ๖ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปทุมธานี ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต (วิธี Top Down) (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
สาขาการบริการด้านสุขภาพและสังคม	๒,๓๙๖	๒,๕๕๑	๒,๓๘๕	๒,๔๖๒	๒,๖๒๘
สาขาการให้บริการด้านชุมชน สังคมและ บริการส่วนบุคคลอื่นๆ	๑,๕๘๗	๑,๘๗๙	๒,๐๗๓	๒,๒๙๒	๒,๕๓๖
สาขาถูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	๖๔	๖๕	๖๕	๖๕	๖๒
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	๑๘๙,๘๙๖	๑๙๘,๒๕๒	๒๒๖,๔๓๒	๒๕๗,๓๗๑	๒๙๐,๗๗๑
รายได้เฉลี่ยต่อหัว (บาท)	๒๓๘,๘๔๒	๒๔๖,๐๓๐	๒๗๗,๗๕๕	๓๑๓,๔๘๓	๓๔๙,๑๕๗
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๗๙๕	๘๐๖	๘๑๕	๘๒๑	๘๓๓

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดปทุมธานี : กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๒) อุตสาหกรรม

จังหวัดปทุมธานี มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับใบอนุญาต ทั้งสิ้นจำนวน ๓,๒๙๘ โรงงาน เงินลงทุน ๔๐๓,๔๐๘,๖๑๕,๐๕๓ บาท และจำนวนแรงงาน ๒๘๖,๑๘๐ คน (เป็นชาย ๑๒๘,๒๒๑ คน หญิง ๑๕๗,๙๕๙ คน)

การกระจายตัวของโรงงาน

การกระจายตัวของโรงงาน อำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากที่สุด คือ อำเภอคลองหลวง ๑,๐๒๐ โรง (ร้อยละ ๓๐.๙๓) รองลงมาได้แก่ อำเภอลำลูกกา ๘๑๕ โรง (ร้อยละ ๒๔.๗๑) อำเภอเมือง ๔๖๕ โรง (ร้อยละ ๑๔.๑๐) อำเภอลาดหลุมแก้ว ๓๖๗ โรง (ร้อยละ ๑๑.๑๓) อำเภอสามโคก ๒๘๕ โรง (ร้อยละ ๘.๖๔) อำเภอธัญบุรี ๒๘๐ โรง (ร้อยละ ๘.๕๙) และอำเภอหนองเสือ ๖๖ โรง (ร้อยละ ๒)

ร้อยละ ๑๓.๒๒ หรือจำนวน ๔๓๖ โรงของโรงงานทั้งหมดอยู่ในแหล่งชุมชนอุตสาหกรรม มีการจัดตั้งเขตประกอบการอุตสาหกรรม ๑ แห่ง คือ เขตประกอบการอุตสาหกรรมของ บริษัท ไทยชูชูมิเตอร์ จำกัด ตั้งอยู่ ณ อำเภอธัญบุรี และมีเอกชนดำเนินกิจการที่มีลักษณะคล้ายนิคมอุตสาหกรรม ๒ แห่ง ได้แก่ ชุมชนอุตสาหกรรมที่มีจำนวนโรงงานมาก จำนวน ๒ แห่ง คือ บริษัท นวนคร จำกัด ตั้งอยู่ อำเภอคลองหลวง มีเนื้อที่ประมาณ ๖,๔๙๕ ไร่ มีโรงงาน ๒๒๖ โรงงาน เขตอุตสาหกรรม บริษัท สวนอุตสาหกรรมบางกะดี จำกัด ตั้งอยู่ อำเภอเมือง มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๒๒๒ ไร่ มีโรงงาน ๔๒ โรงงาน

นอกจากนี้และเป็นการก่อสร้างอาคารโรงงานสำเร็จรูปของเอกชนไว้บริการแก่นักลงทุน อีก ๑๑ แห่ง ได้แก่ แฟคคอม ,แฟคเฮ้าส์, เคที แฟคทอรี พาร์ค ที่อำเภอลาดหลุมแก้ว, แจนเซน มินิแฟคทอรี, อรดา , บิ๊กลิทแฟคทอรี ที่อำเภอลำลูกกา ,บิ๊กแลนด์ ,รังสิต พรอสเพอร์ เอสเตท ,เอ็มเอ็มซี มินิแฟคทอรี (นวไท) ที่อำเภอคลองหลวง ,บิ๊กเกอร์แลนด์ ที่อำเภอลำลูกกา และ ศรีปทุมมินิแฟคทอรี ที่อำเภอหนองเสือ

อุตสาหกรรมที่มีการประกอบกิจการมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ ๕๑๓ โรงงาน รองลงมา คือ อุตสาหกรรมอื่นๆ ๓๕๘ โรงงาน อุตสาหกรรมขนส่ง ๒๗๔ โรงงาน และอุตสาหกรรมพลาสติก ๒๗๑ โรงงาน ตามลำดับ อุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด คือ อุตสาหกรรมไฟฟ้า ๑๐๙,๔๓๔.๐๘๑๑๕๖ ล้านบาท รองลงมา คือ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล ๔๔,๓๒๙.๐๐๑๙๘๘ ล้านบาท อุตสาหกรรมที่มีจำนวนคนงานสูงสุด คือ อุตสาหกรรมไฟฟ้า ๙๐,๑๖๗ คน รองลงมา คือ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล ๒๖,๔๓๙ คน

สำหรับการใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรม ปี ๒๕๕๖ มีโรงงานที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ ๑๓๗ โรงงาน และขยายโรงงาน ๒๐ โรงงาน มีการใช้แรงงาน ๑๐,๓๗๐ คน มีโรงงานอุตสาหกรรมที่เลิกกิจการ จำนวน ๖๐ โรง เลิกจ้างงาน ๗,๐๗๗ คน

ตารางที่ ๗ จำนวนโรงงาน ทูคนงาน และเครื่องจักร

โรงงาน จำพวกที่	จำนวน โรงงาน	เงินทุน (บาท)	คนงานชาย	คนงานหญิง	รวม	แรงม้า
๑	๑๘	๗๐,๖๑๕,๐๐๐	๑๐๔	๑๒๘	๒๓๒	๒๔๓.๗๑
๒	๓๐๕	๒,๐๕๓,๗๓๑,๓๙๕	๒,๖๒๐	๑,๙๙๔	๔,๖๑๔	๙,๔๕๐.๙๓
๓	๒,๙๗๕	๔๐๑,๒๘๔,๒๖๘,๖๕๘	๑๒๕,๔๙๗	๑๕๑,๘๓๗	๒๗๗,๓๓๔	๔,๑๐๔,๗๓๔.๒๕
รวม	๓,๒๙๘	๔๐๓,๔๐๘,๖๑๕,๐๕๓	๑๒๘,๒๒๑	๑๕๓,๙๕๙	๒๘๒,๑๘๐	๔,๑๑๔,๔๒๘.๘๙

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖)

ตารางที่ ๘ จำนวนโรงงานแยกตามหมวดอุตสาหกรรม

ที่	รายการ	จำนวน (โรง)	เงินลงทุน (บาท)	คนงาน (คน)	แรงม้า
๑	อุตสาหกรรมกระดาษ	๗๘	๔,๐๗๒,๕๑๙,๐๓๓	๒,๔๓๘	๙๓,๐๑๖.๖๐
๒	อุตสาหกรรมอาหาร	๒๕๘	๑๘,๗๘๙,๑๗๑,๒๕๙	๒๑,๗๓๗	๔๔๑,๓๒๓.๗๑
๓	อุตสาหกรรมเครื่องตี	๒๗	๑๖,๒๑๕,๕๘๑,๗๙๕	๖,๑๕๙	๒๕๓,๔๕๗.๒๓
๔	อุตสาหกรรมสิ่งทอ	๖๗	๗,๑๕๒,๕๖๓,๕๖๕	๗,๐๔๐	๑๒๖,๔๗๑.๗๐
๕	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	๓๓	๘๐๔,๕๕๗,๔๑๕	๔,๒๔๙	๔,๓๖๗.๔๕
๖	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	๓๐	๕,๑๖๗,๒๔๔,๕๖๔	๒,๘๐๖	๒๓,๒๑๒.๘๙
๗	อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	๑๗๙	๔,๔๙๖,๙๕๗,๓๒๖	๖,๘๒๙	๙๗,๔๑๒.๕๕
๘	อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	๑๒๓	๒,๒๙๘,๗๕๐,๖๙๙	๔,๗๒๘	๓๐,๑๑๘.๕๘
๙	อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	๙๑	๖,๕๑๐,๐๑๖,๕๘๓	๕,๐๒๕	๓๒๔,๐๙๙.๕๒
๑๐	อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	๕๔	๒,๒๑๘,๔๔๙,๑๒๗	๑,๙๒๑	๑๑,๔๐๕.๘๗
๑๑	อุตสาหกรรมเคมี	๒๑๑	๓๗,๕๑๙,๘๒๘,๙๑๘	๙,๖๘๙	๒๔๓,๘๔๔.๖๒
๑๒	อุตสาหกรรมเคมีและผลิตภัณฑ์	๒๔	๑,๔๙๘,๗๑๘,๐๑๕	๘๒๓	๓๓,๗๙๐.๗๖
๑๓	อุตสาหกรรมยาง	๓๘	๙,๖๕๕,๐๔๑,๖๑๖	๕,๓๘๔	๑๕๖,๖๗๓.๐๔
๑๔	อุตสาหกรรมพลาสติก	๒๗๑	๑๕,๙๕๓,๔๒๑,๖๐๖	๑๒,๖๘๒	๒๐๕,๓๘๙.๙๙
๑๕	อุตสาหกรรมโลหะ	๑๘๙	๑๐,๒๒๕,๗๖๓,๐๓๑	๘,๗๙๖	๑๔๙,๖๓๐.๔๙
๑๖	อุตสาหกรรมโลหะ	๒๙	๑๖,๙๔๑,๔๐๗,๕๕๕	๗,๓๒๙	๑๖๔,๕๑๑.๗๔
๑๗	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	๕๑๓	๓๕,๖๔๙,๖๙๓,๙๐๙	๒๑,๙๖๕	๒๖๘,๔๗๕.๐๑
๑๘	อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	๒๔๕	๔๔,๓๒๙,๑๐๑,๙๘๐	๒๖,๔๓๙	๒๑๔,๘๗๒.๓๒
๑๙	อุตสาหกรรมไฟฟ้า	๒๐๖	๑๐๙,๔๓๔,๐๘๑,๑๕๖	๙๐,๑๖๗	๔๙๘,๒๕๖.๕๘
๒๐	อุตสาหกรรมขนส่ง	๒๗๔	๑๔,๗๖๖,๘๔๕,๑๒๔	๑๔,๑๘๕	๑๓๒,๑๕๒.๑๙
๒๑	อุตสาหกรรมอื่นๆ	๓๕๘	๓๙,๗๐๘,๙๐๐,๗๗๗	๒๑,๗๘๙	๖๔๑,๙๐๖.๐๕
	รวม	๓,๒๙๘	๔๐๓,๔๐๘,๖๑๕,๐๕๓	๒๘๒,๑๘๐	๔,๑๑๔,๔๒๘.๘๙

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖)

๑.๗.๒ โครงสร้างทางสังคม

๑) การศึกษา

จังหวัดปทุมธานีแบ่งพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็น ๒ เขต ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๑ ครอบคลุมพื้นที่ ๔ อำเภอ คือ อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอคลองหลวง อำเภอสามโคก และอำเภอลาดหลุมแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๒ ครอบคลุมพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอธัญบุรี อำเภอลำลูกกา และอำเภอหนองเสือ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔ ครอบคลุมพื้นที่ ๗ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอคลองหลวง อำเภอสามโคก อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอธัญบุรี อำเภอลำลูกกา และอำเภอหนองเสือ ในปีการศึกษา ๒๕๕๔ มีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ อื่น ๆ รวม ๑๙๑ แห่ง และสำนักงานบริหารงานการศึกษาเอกชน ๘๒ แห่ง รวม ๒๗๓ แห่ง จำนวนห้องเรียน ๕,๐๘๐ ห้องเรียน ครู ๖,๓๒๖ คน นักเรียนจำนวน ๑,๐๓๙,๘๗๖ คน

๒) ศาสนา

ประชาชนในจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ ตามลำดับ สำหรับจำนวนศาสนสถานในจังหวัด จำแนกได้เป็น วัดในพุทธศาสนา ๑๘๕ แห่ง มัสยิด ๓๐ แห่ง โบสถ์ (คริสต์) ๓๙ แห่ง

ตารางที่ ๙ จำนวนศาสนสถานแยกตามพื้นที่อำเภอ

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนศาสนสถาน		
		วัด (พุทธ)	โบสถ์ (คริสต์)	มัสยิด (อิสลาม)
๑	เมืองปทุมธานี	๔๑	๕	๓
๒	คลองหลวง	๒๓	๑๐	๔
๓	ธัญบุรี	๑๐	๑๒	๑
๔	สามโคก	๔๐	๑	๒
๕	ลำลูกกา	๓๓	๘	๑๑
๖	ลาดหลุมแก้ว	๑๘	๒	๖
๗	หนองเสือ	๒๐	๑	๓
	รวม	๑๘๕	๓๙	๓๐

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานีและสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี

๓) การประกอบอาชีพ

การเกษตร

จังหวัดปทุมธานีมีพื้นที่ทำการเกษตรในปี ๒๕๕๔ จำนวน ๖๑๒,๗๖๒ ไร่ จากพื้นที่ทั้งหมด ๙๕๓,๖๖๐ ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๕ ของพื้นที่ทั้งหมด ด้วยลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มที่เอื้อแก่การเพาะปลูก จึงทำให้จังหวัดปทุมธานีมีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในทุกอำเภอ โดยอำเภอหนองเสือเป็นอำเภอที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด รองลงมาคืออำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอลำลูกกา และอำเภอคลองหลวง ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นการปลูกข้าว รองลงมาได้แก่ ไม้ผล-ไม้ยืนต้น พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ และพืชพลังงาน โดยการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการขยายตัวของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จากกรุงเทพมหานคร

จนเกิดการขยายตัวของเขตเมืองและเขตอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ ที่ดินรกร้างว่างเปล่า ซึ่งมีได้มีการใช้ประโยชน์ในการเกษตร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจากการซื้อขายที่ดินเพื่อเก็งกำไร จังหวัดปทุมธานี มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น เพิ่มความมั่นคงให้กับชีวิต โดยแบ่งกลุ่มการเกษตรได้ออกเป็น ๖ กลุ่ม เช่น กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มสายใยรักษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และศูนย์ข้าวชุมชน

จังหวัดปทุมธานีมีพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ อันดับที่หนึ่ง ข้าว เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่เพาะปลูกทั่วทุกอำเภอในพื้นที่ ๓๒๗,๗๓๑ ไร่ เกษตรกร ๒๑,๒๐๓ ราย ผลผลิตเฉลี่ย ๘๑๕ กก./ไร่ อันดับที่สอง ไม้ผล-ไม้ยืนต้น มีพื้นที่ปลูก ๓๗,๑๑๒ ไร่ ได้แก่ มะม่วง กล้วยหอม อันดับที่สาม พืชผัก มีพื้นที่เพาะปลูก ๒๑,๓๘๘ ไร่ ส่วนใหญ่จะปลูกเชิงการค้า และพืชที่อนาคตไกล คือ พืชน้ำมัน ในจังหวัดปทุมธานี มีพืชน้ำมัน ๑๒,๐๐๐ ไร่ อยู่ในอำเภอหนองเสือ

การปศุสัตว์

จังหวัดปทุมธานีมีผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์กระจายไปทุกอำเภอ มีมูลค่าผลผลิตมากที่สุดคือ โค มีมูลค่าผลผลิต ๕๒๕.๒๖ ล้านบาท ไข่เป็ด มีมูลค่าผลผลิต ๒๑๒.๖๘ ล้านบาท กระจับปี่ มีมูลค่าผลผลิต ๑๔๖.๖๘ ล้านบาท สุกร มีมูลค่าผลผลิต ๑๔๓.๓๘ ล้านบาท และไก่พื้นเมือง มีมูลค่าผลผลิต ๒๖.๒๓ ล้านบาท

ในปี ๒๕๕๓ จังหวัดปทุมธานีมีผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์กระจายอยู่ทุกอำเภอ สัตว์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นสัตว์ปีก ได้แก่ เป็ด ไก่ ห่าน นกกระทา โดยเป็นลักษณะรับจ้างเลี้ยงให้แก่บริษัทผู้ผลิตอาหารสัตว์ สัตว์แทกที่นิยมเลี้ยง ได้แก่ สุกร โคเนื้อ กระจับปี่ แพะ แกะ

ตารางที่ ๑๐ จำนวนสัตว์ในจังหวัดปทุมธานี ปี ๒๕๕๓

อำเภอ	จำนวนสัตว์ (ตัว)																
	โคนม	โคเนื้อ	กระบือ	สุกร	แพะ	แกะ	ช้าง	ม้า	กวาง	เปิดไข่	เปิดเนื้อ	เปิดเทศ	ไก่ไข่	ไก่เนื้อ	ไก่พื้นเมือง	นกกระทา	ห่าน
เมือง	๐	๒๕๗	๘๗	๑,๒๖๐	๑๒๕	๐	๓	๖	๐	๖๐๐	๓๐๐	๑,๒๐๐	๐	๐	๑๖,๒๐๐	๐	๐
คลองหลวง	๐	๒,๖๗๔	๖๘๓	๔,๓๖๘	๘๖๖	๒๙๔	๐	๑๑	๐	๓,๒๑๑	๒๕,๔๓๓	๙๖๔	๔,๔๙๐	๔๔,๓๒๐	๕๒,๔๖๐	๑๓๓,๐๐๐	๒๖๘
ธัญบุรี	๓๖	๓๕๓	๑๗	๒๐๐	๑๙๔	๕	๒	๔๐	๐	๔๕	๐	๕๑๒	๑,๒๕๐	๘๐๐	๘,๕๖๑	๐	๔๐
ลาดหลุมแก้ว	๐	๒,๐๘๐	๑๔๖	๑,๒๙๐	๒๔๐	๘๐	๐	๐	๐	๑๒๒,๐๐๐	๑๓,๐๐๐	๑,๐๓๐	๒๐๐	๐	๓๗,๕๐๐	๐	๑๙๐
ลำลูกกา	๐	๙๓๓	๑๒๖	๙๐	๔๔๙	๒๒	๐	๒	๖๐	๒๖,๓๐๐	๑๙,๒๔๘	๔๓๐	๐	๐	๒๓,๘๑๑	๒,๕๐๐	๗๘
สามโคก	๐	๑,๗๕๐	๒๔	๔๔๕	๕๐	๒๑	๐	๑	๐	๓๘,๔๕๕	๔,๕๒๐	๙๒๐	๒๘,๕๐๐	๑๒,๐๐๐	๒๐,๙๔๕	๐	๔๗๒
หนองเสือ	๐	๓,๙๙๔	๖๐๔	๖๐๙	๓,๒๒๕	๐	๐	๘	๒๒	๓๖,๐๐๐	๓๙๐	๗๒๕	๐	๘๔,๐๐๐	๒๔,๐๐๐	๐	๑๔๐
รวม	๓๖	๑๒,๐๔๑	๑,๖๘๗	๘,๒๖๒	๕,๑๔๙	๔๒๒	๕	๖๘	๘๒	๒๒๖,๖๑๑	๖๒,๘๙๑	๕,๗๘๑	๓๔,๔๔๐	๑๔๑,๑๒๐	๑๘๓,๔๗๗	๑๓๕,๕๐๐	๑,๑๘๘

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปทุมธานี : ตุลาคม ๒๕๕๓

การประมง

สัตว์น้ำที่มีปริมาณผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงมากในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ปลาตูก ปลานิล ปลาสวาย และปลาตะเพียน ตามลำดับ มีการเพาะเลี้ยงกระจายทุกอำเภอ อำเภอที่มีผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอลำลูกกา อำเภอหนองเสือ อำเภอลองหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสามโคก อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอธัญบุรี ตามลำดับ ในปี ๒๕๕๓ มีผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๒๑,๒๐๔,๘๙๐ กิโลกรัม ลดลงจากปีก่อนร้อยละ ๓.๔ เนื่องมาจากผลกระทบจากสถานการณ์ทางการเมืองในปีที่ผ่านมา แต่ในขณะที่มีมูลค่าเพิ่มจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีมูลค่า ๒๔๕,๘๗๑,๓๓๙ บาท เพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อนร้อยละ ๒.๗๙ เนื่องมาจากราคาผลผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น

ด้านแรงงาน

จังหวัดปทุมธานีมีประชากรผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานจำนวน ๔๗๗,๑๒๑ คน แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน ๒๕๒,๙๔๕ คน เพศหญิง จำนวน ๒๒๔,๑๗๖ คน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีงานทำ ๔๒๗,๖๓๗ คน ผู้ว่างงาน ๔๙,๔๘๔ คน ภาวะการทำงานของประชากรในจังหวัดปทุมธานี แยกออกได้เป็นผู้มีงานทำในภาคการเกษตร ๖๒,๘๓๙ คน หรือร้อยละ ๑๓.๔๔ และผู้มีงานทำนอกภาคการเกษตรจำนวน ๔๐๔,๗๙๘ คน หรือร้อยละ ๘๖.๕๖ โดยกลุ่มผู้ทำงานนอกภาคการเกษตรจะทำงานอยู่ในภาคอุตสาหกรรมการผลิตมากที่สุด มีจำนวน ๒๘๗,๙๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๑๓ ของผู้มีงานทำทั้งหมด รองลงมาคือ บริการด้านธุรกิจจอสั่งหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจมีจำนวน ๓๗,๖๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๒๙ การขายส่ง การขายปลีก การบริการ มีจำนวน ๓๓,๑๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๙ ตามลำดับ โดยจังหวัดปทุมธานีมีผู้ว่างงานประมาณ ๙,๔๘๔ คน อัตราว่างงานคิดเป็นร้อยละ ๒.๐

ข้อมูลสถานประกอบการ จังหวัดปทุมธานีมีสถานประกอบการทั้งสิ้น ๑๓,๖๖๕ แห่ง จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ

ตารางที่ ๑๑ ข้อมูลสถานประกอบการและผู้ประกันตน จังหวัดปทุมธานี

จำนวนลูกจ้าง (คน)	จำนวนสถานประกอบการ (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)
น้อยกว่า ๑๐ คน	๙,๑๔๒	๓๓,๒๙๔
๑๐ - ๑๙ คน	๑,๙๘๐	๒๖,๙๒๙
๒๐ - ๔๙ คน	๑,๓๘๓	๔๒,๒๗๒
๕๐ - ๙๙ คน	๕๐๙	๓๕,๕๙๐
๑๐๐ - ๑๙๙ คน	๓๒๔	๔๕,๑๒๑
๒๐๐ - ๔๙๙ คน	๒๒๙	๖๙,๔๙๑
๕๐๐ - ๙๙๙ คน	๖๐	๓๙,๔๙๐
มากกว่าหรือเท่ากับ ๑,๐๐๐ คน	๓๘	๘๐,๓๐๗
รวม	๑๓,๖๖๕	๓๗๒,๔๙๔

ที่มา: สำนักงานประกันสังคมจังหวัดปทุมธานี (พฤศจิกายน ๒๕๕๗)

๔) การสาธารณสุข

จังหวัดปทุมธานี มีสถานพยาบาล ประกอบด้วย โรงพยาบาลทั่วไป ๑ แห่ง โรงพยาบาลชุมชน ๗ แห่ง โรงพยาบาลเฉพาะทาง ๒ แห่ง โรงพยาบาลเอกชน ๗ แห่ง โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงอื่น ๑ แห่ง สถานีอนามัย ๗๘ แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล ๒๑ แห่ง คลินิก (ทุกประเภท) ๔๓๙ แห่ง จำนวนเตียง ๒,๘๕๒ เตียง สำหรับบุคลากรด้านสาธารณสุข ประกอบด้วย แพทย์ ๔๒๓ คน ทันตแพทย์ ๖๔ คน เภสัชกร ๙๔ คน อัตราส่วนแพทย์ต่อจำนวนประชากรจังหวัดปทุมธานี เมื่อปี ๒๕๕๕ เท่ากับ ๑: ๒,๓๓๐ คน สูงกว่ามาตรฐาน (แพทย์มาตรฐาน ๑ : ๖,๐๐๐ คน)

ตารางที่ ๑๒ จำนวนสถานพยาบาลและอัตราส่วนเตียงต่อประชากรจังหวัดปทุมธานี ปีงบประมาณ ๒๕๕๕

ประเภทสถานบริการ	จำนวน (แห่ง)	จำนวน (เตียง)	อัตราส่วนเตียงต่อประชากร		
			ปี ๒๕๕๔	ปี ๒๕๕๓	ปี ๒๕๕๒
โรงพยาบาลทั่วไป	๑	๓๗๗	๑ : ๒,๖๑๔	๑ : ๑,๙๖๒	๑ : ๒,๕๖๔
โรงพยาบาลชุมชน	๗	๒๔๐	๑ : ๔,๑๐๗	๑ : ๓,๒๖๒	๑ : ๓,๘๗๒
โรงพยาบาลเฉพาะทาง	๒	๘๕๘	๑ : ๑,๑๔๘	๑ : ๙๑๖	๑ : ๑,๐๘๓
โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงอื่น	๑	๕๐๙	๑ : ๑,๙๓๖	๑ : ๑,๗๐๖	๑ : ๑,๘๒๕
โรงพยาบาลเอกชน	๗	๘๖๘	๑ : ๑,๑๓๕	๑ : ๑,๐๓๘	๑ : ๑,๐๗๐
สถานีอนามัย	๗๘	๐	-	๐	๐
ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล	๒๑	๐	-	๐	๐
คลินิก (ทุกประเภท)	๔๓๙	๐	-	๐	๐
รวม	๕๕๖	๒,๘๕๒	-	-	-

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ ๑๓ อัตรากำลังบุคลากรด้านสาธารณสุข ปีงบประมาณ ๒๕๕๕

ประเภทบุคลากร	เกณฑ์ (คน)	จำนวนที่มี (คน)	อัตราส่วนต่อประชากร		
			ปี ๒๕๕๑	ปี ๒๕๕๐	ปี ๒๕๔๙
แพทย์	๑๒๐	๔๒๓	๑ : ๒,๓๓๐	๑ : ๒,๒๖๑	๑ : ๒,๑๙๖
ทันตแพทย์	๑๒๖	๖๔	๑ : ๑๕,๔๐๐	๑ : ๑๔,๙๔๓	๑ : ๑๔,๕๑๙
เภสัชกร	๑๑๘	๙๔	๑ : ๑๐,๔๘๖	๑ : ๑๐,๑๗๔	๑ : ๙,๘๘๕

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี

บทที่ ๒

สถานการณ์มลพิษของจังหวัดปทุมธานี

๒. สถานการณ์และประเด็นปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด

๒.๑ ทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๑.๑ ทรัพยากรดินและที่ดิน

พื้นที่จังหวัดปทุมธานี มีสภาพภูมิประเทศเป็นแบบที่ราบ น้ำทะเลเคยท่วมถึง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดิน ๒ ประเภท คือวัตถุต้นกำเนิดที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อยทับอยู่บนตะกอนน้ำทะเล พบอยู่บริเวณสองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยบริเวณด้านตะวันตกของแม่น้ำและบริเวณด้านตะวันออกที่อยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวตลอดชั้นดิน ส่วนบนมีสีเทาเข้มค่อนข้างเป็นกรด ส่วนล่างมีสีเทาอ่อนค่อนข้าง เป็นกรดจนถึงเป็นด่างเพิ่มขึ้นตามความลึก สำหรับบริเวณด้านตะวันออกที่ลึกลงไปจากแม่น้ำเจ้าพระยา ดินที่พบมีลักษณะเช่นเดียวกัน อาจพบสารคาโรไซต์ (Karosite) เล็กน้อย ชุดดินสำคัญที่พบได้แก่ ดินชุดฉะเชิงเทราวัตถุต้นกำเนิดดินที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย ลักษณะดินที่พบเป็นดินเหนียวตลอดชั้นดินส่วนบน มีสีดำทราวยมีอินทรีย์วัตถุอยู่สูงดินเป็นดินเปรี้ยวคือ มีปฏิกิริยาเป็นกรดจัด มี pH ประมาณ ๔-๖ และพบจุดประสีเหลืองของสารคาโรไซต์ ซึ่งสารนี้เกิดจากขบวนการเพิ่มออกซิเจนของสารประกอบกำมะถันในรูปของแร่ไพไรต์ (pyrite) ทำให้เกิดกำมะถันและดินมีความเปรี้ยวลดลง ผลึกยิบซั่มนี้พบมากทางด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ชุดดินสำคัญที่พบ ได้แก่ ดินชุดรังสิต ดินชุดองครักษ์ ดินชุดธัญบุรี ดินชุดเสนา และดินชุดอยุธยา เป็นต้น เนื่องจากลักษณะดินเป็นดินเหนียวตลอดชั้นดินทำให้การระบายน้ำไม่ดี และการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า ซึ่งสภาพพื้นที่ดังกล่าวทำให้ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ และการปลูกข้าวได้ผลผลิตต่ำ ซึ่งต้องมีการปรับปรุงโดยการใช้น้ำหรือปุ๋ยมาร่วมควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลผลิตดีขึ้น

การใช้ประโยชน์ที่ดินในจังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นพื้นที่เกษตรกรรมมากที่สุด รองลงมาเป็นการใช้เพื่อเป็นพื้นที่อยู่อาศัย เป็นพื้นที่แหล่งน้ำ และพื้นที่พาณิชยกรรม ตามลำดับ

ปัญหาด้านทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน พบว่า ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอคลองหลวง อำเภอลำลูกกา และอำเภอธัญบุรี มีสภาพดินเสื่อมโทรม จึงไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ การปลูกข้าวได้ผลผลิตต่ำ และ การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

๒.๑.๒ ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดปทุมธานี ไม่มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มีเพียงเขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดไผ่ล้อมและวัดอัมพวรา ราม สังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยได้รับการประกาศเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๗๔ ไร่ นอกจากนี้ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี ยังมีหน้าที่กำกับ ดูแล การอนุญาตให้ทำอุตสาหกรรมไม้ และของป่าหวงห้าม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลเมื่อปี ๒๕๕๘ มีผู้ประกอบการอุตสาหกรรมป่าไม้ในจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งหมด ๕๐๕ ราย ดังนี้

๑. โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรลักษณะอุตสาหกรรมต่อเนื่อง	จำนวน	๑๓	ราย
๒. โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร (โรงเลื่อยจักร)	จำนวน	๑๓	ราย
๓. โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรเพื่อประดิษฐ์กรรม	จำนวน	๑๘๘	ราย
๔. โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงงานคน	จำนวน	๑	ราย
๔. โรงงานไม้แปรรูป	จำนวน	๑๓๘	ราย
๕. สถานที่ค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์	จำนวน	๑๔๘	ราย
๖. ใบอนุญาตค้าของป่าหวงห้าม	จำนวน	๔	ราย

สำหรับในส่วนการปฏิบัติการป้องกันการลักลอบทำไม้พุง หรือไม่มีค่าทางเศรษฐกิจที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายเข้าในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ได้เตรียมป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมาย โดยได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาลักลอบตัดไม้พุง ตั้งอยู่ ณ สำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙ (อุบลราชธานี) ในส่วนของกรมป่าไม้ มีศูนย์ประสานงานป่าไม้ปทุมธานี สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี)

๒.๑.๓ ทรัพยากรสัตว์ป่า

จังหวัดปทุมธานี มีเขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดไผ่ล้อมและวัดอัมพวาราราม สังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยได้รับการประกาศเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๗๔ ไร่ เป็นถิ่นที่อาศัยเก่าแก่ของนกปากห่าง จากการสำรวจเมื่อปี ๒๕๓๙ พบจำนวน ๘๔,๗๘๘ ตัว และพบที่อาศัยในพื้นที่อื่นอีก ๒๕๔ ชนิด ทั้งที่เป็นนกประจำถิ่นและนกอพยพ ปัญหาด้านทรัพยากรสัตว์ป่า พบว่า ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดไผ่ล้อมและวัดอัมพวาราราม มีจำนวนนกลดลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์พื้นที่โดยรอบ

๒.๑.๔ ทรัพยากรธรณี

จากรายงานสรุปสัมปทานบัตร ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ของกองสัมปทานเหมืองแร่ กรมทรัพยากรธรณี พบว่า ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีไม่มีเหมืองแร่ที่ได้รับประทานบัตร

๒.๑.๕ ความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่ชุ่มน้ำ

จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ชุ่มน้ำ ๒๑๓ แห่ง แบ่งเป็น คลอง/ห้วยแม่น้ำ/ลำธาร ๑๙๐ แห่ง บึง/ทะเลสาบ ๒๓ แห่ง รวมพื้นที่ชุ่มน้ำประมาณ ๗๑๘.๑๑ ตารางกิโลเมตร พื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำเจ้าพระยา และบริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ลำคลอง ที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง หนองน้ำ บึง ที่ลุ่มน้ำขัง พื้นที่ชุ่มน้ำในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดไผ่ล้อมและวัดอัมพวาราราม ในตำบลบ้านจิวและตำบลสามโคก อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมติคณะรัฐมนตรีได้ประกาศให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ เมื่อปี ๒๕๔๓

๒.๑.๖ ทรัพยากรน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติผิวดินที่สำคัญ คือ แม่น้ำเจ้าพระยา (ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง) ซึ่งไหลผ่านอำเภอเมืองและอำเภอสามโคก ระยะทางประมาณ ๓๐ กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีลำคลองธรรมชาติและคลองชลประทาน ประมาณ ๘๔ คลอง รวมความยาวประมาณ ๑,๐๖๒.๔ กิโลเมตร แบ่งเป็น

คลองชลประทาน จำนวน ๒๙ คลอง รวมความยาว ๗๘๐.๘ กิโลเมตร

- คลองระบายน้ำ จำนวน ๑๓ คลอง
- คลองส่งน้ำ จำนวน ๙ คลอง
- คลองอื่น ๆ จำนวน ๗ คลอง

คลองธรรมชาติ จำนวน ๕๕ คลอง ความยาวรวม ๒๘๐.๖ กิโลเมตร คลองต่าง ๆ นี้ ได้ไหลผ่านในพื้นที่ของจังหวัด โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่ของอำเภอต่าง ๆ ได้ดังนี้

- อำเภอเมืองปทุมธานี มีแม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางโพธิ์ คลองบางหลวงใต้ คลองบางหลวง คลองบางปรอก คลองเชียงราก คลองเจ้าเมือง คลองประปากรุงเทพฯ คลองบางคูวัด คลองเปรมประชากร
- อำเภอสามโคก มีแม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางโพธิ์เหนือ คลองบางเตย คลองควาย คลองสระ คลองเชียงรากน้อย คลองเปรมประชากร คลองเชียงราก

- อำเภอลาดหลุมแก้ว มีคลองพระอุดม คลองบางหลวง คลองลาดหลุมแก้ว คลองบางโพธิ์ คลองสระ คลองสะแก คลองระแหง คลองสามวา

- อำเภอธัญบุรี มีคลองรังสิตประยูรศักดิ์ (เชื่อมระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำนครนายก) คลองชลประทาน ๑-๑๔

- อำเภอคลองหลวง มีคลองชลประทาน ๑-๗

- อำเภอลำลูกกา มีคลองชลประทาน ๑-๑๔ คลองหกวาตอนล่าง

- อำเภอหนองเสือ มีคลองระพีพัฒน์ คลองชลประทาน ๘-๑๔

เขตอนุรักษแหล่งน้ำดิบ เพื่อการประปานครหลวง นอกเหนือจากแหล่งน้ำต่าง ๆ แล้ว จังหวัดปทุมธานียังเป็นจุดสูบน้ำดิบจากแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อนำน้ำดิบมาผลิตน้ำประปาให้บริการประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครฝั่งตะวันออก โดยมีสถานีสูบน้ำบริเวณตอนล่างของปากคลองอ้อม ตำบลกระแชง(ส้าแล) อำเภอเมืองปทุมธานี เพื่อส่งน้ำตามคลองส่งน้ำดิบไปยังโรงกรองน้ำที่บางเขนและสามเสน เพื่อป้องกันการเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำที่จะนำมาผลิตน้ำประปา

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๒๒ กำหนดบริเวณอนุรักษแหล่งน้ำดิบ เพื่อการประปานครหลวงครอบคลุมบริเวณอำเภอเมือง สามโคก คลองหลวง ซึ่งมีขนาดพื้นที่ประมาณ ๒๐๐ ตารางกิโลเมตร โดยสรุปว่า

๑. ไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งประกอบด้วยสารเป็นพิษประเภทโลหะหนัก วัตถุมีพิษที่ใช้ในการเกษตรและสารเคมีอื่น ๆ ที่เป็นพิษ

๒. ไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งปริมาณเกินกว่าวันละ ๕๐ ลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้ ไม่รวมน้ำหล่อเย็น

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๑ ขยายบริเวณเพิ่มเติมอีก ๑๕๐ ตารางกิโลเมตร กำหนดเพิ่มเติมว่าไม่อนุญาตให้ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีก ยกเว้น อุตสาหกรรมที่มีข้อผูกพันตามกฎหมายหรือตามมติคณะรัฐมนตรี คือ โรงงานกระดาษบางปะอิน เขตนิคมอุตสาหกรรมนวนครโครงการที่ ๑ และโครงการที่ ๒ ยกเว้นโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้ง ปริมาณความสกปรกในรูป บีโอดี (BOD) ไม่เกินร้อยละ ๑

จังหวัดปทุมธานี มีสำนักงานการประปา จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ การประปาปทุมธานีและการประปารังสิต มีกำลังการผลิตน้ำประปารวม ๓๔.๓๓ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี สำนักงานการประปาปทุมธานีรับผิดชอบพื้นที่อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสสามโคก อำเภอลาดหลุมแก้ว

สำนักงานประปารังสิต รับผิดชอบพื้นที่อำเภอหนองเสือ อำเภอลำลูกกา อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี มีผู้ใช้น้ำรวมทั้งสิ้น ๖๘,๖๔๐ ราย ปริมาณน้ำที่จำหน่าย ๑๘.๑๑ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี (สำนักงานจังหวัดปทุมธานี ๒๕๔๕ , แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม)

การประปาสัมปทาน โดยกรมทรัพยากรน้ำ มีจำนวนระบบประปาทั้งหมด ๑๑๙ แห่ง ดังนี้

๑. ในเขตอำเภอคลองหลวง	จำนวน	๓๔ แห่ง
๒. ในเขตอำเภอลำลูกกา	จำนวน	๒๘ แห่ง
๓. ในเขตอำเภอธัญบุรี	จำนวน	๑๘ แห่ง
๔. ในเขตอำเภอหนองเสือ	จำนวน	๙ แห่ง
๕. ในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี	จำนวน	๙ แห่ง
๖. ในเขตอำเภอลาดหลุมแก้ว	จำนวน	๙ แห่ง
๗. ในเขตอำเภอสสามโคก	จำนวน	๘ แห่ง

ส่วนมากจะเป็นโครงการจัดสรรที่ดิน หมู่บ้านจัดสรร

ตารางที่ ๑๔ ระบบประปาชนบทที่ถ่ายโอนให้ อบต. เริ่มถ่ายโอนให้ อบต. ปี ๒๕๔๖

ลำดับที่	อำเภอ	ภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำ	
		ประปา (ของ รพช. เดิม)	ประปา (ของกรมอนามัย)
๑.	คลองหลวง	๒๑	๗
๒.	ธัญบุรี	๒	-
๓.	เมืองปทุมธานี	๘	๖
๔.	ลาดหลุมแก้ว	๗	๑๑
๕.	ลำลูกกา	๒๒	๔
๖.	สามโคก	๑๐	๔
๗.	หนองเสือ	๑๗	๒
รวม		๘๓	๓๔

๒.๑.๗ ทรัพยากรน้ำบาดาล

แหล่งน้ำใต้ดินของจังหวัดปทุมธานี แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑) แหล่งน้ำใต้ดินให้ปริมาณน้ำน้อย (๑-๕๐ ลบ.ม./ชั่วโมง) โดยทั่วไปน้ำมีคุณภาพดีแต่บางพื้นที่ เป็นน้ำกร่อยและมีตะกอนสนิมเจือปน พื้นที่ที่มีแหล่งน้ำประเภทนี้ ได้แก่ อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอหนองเสือ และอำเภอลำลูกกา

๒) แหล่งน้ำใต้ดินให้ปริมาณน้ำมาก (๕-๒๐๐ ลบ.ม./ชั่วโมง) โดยทั่วไปน้ำมีคุณภาพเช่นเดียวกับแหล่งน้ำใต้ดิน ให้ปริมาณน้ำน้อย ได้แก่ พื้นที่อำเภอสามโคก อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี และอำเภอเมืองปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานี เป็นพื้นที่วิกฤตจากการสูบน้ำบาดาล มีการใช้น้ำบาดาลสูง เนื่องจากพื้นที่ทั้งหมดเป็นที่ราบลุ่ม พบเป็นชั้นน้ำบาดาลในตะกอนหินร่วน ได้แก่ ชั้นน้ำที่ราบน้ำท่วมถึง ยุคควอเทอร์นารี (Qfd) หรือที่เดิมเรียกว่าชั้นน้ำเจ้าพระยา (Qcp) กระจายตัวครอบคลุมพื้นที่ทั่วจังหวัด น้ำบาดาลจะถูกกักเก็บอยู่ในชั้นกรวด และทรายที่สะสมตัวอยู่ในที่ราบลุ่มน้ำหลาก และบริเวณที่ราบต่ำของกลุ่มน้ำเก่า

บริเวณจังหวัดปทุมธานี มีการสะสมตัวของชั้นหินบาดาลอยู่หลายชั้น พบว่ามีการเจาะบ่อบาดาลในชั้นน้ำพระประแดง ชั้นน้ำนครหลวง ชั้นน้ำนนทบุรี ชั้นน้ำสามโคก และชั้นน้ำพญาไท ที่ระดับความลึกตั้งแต่ ๑๐๐-๓๖๐ เมตร ระดับน้ำปกติ (Static level) มีค่าอยู่ระหว่าง ๑๐-๔๕ เมตร ส่วนใหญ่จะพบชั้นน้ำคุณภาพดีที่ระดับความลึกตั้งแต่ ๑๘๐ เมตรขึ้นไป ตั้งแต่อำเภอเมืองปทุมธานี ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ไปจนถึงอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จะพบที่ระดับลึกมากขึ้นถึง ๓๐๐-๓๖๐ เมตร ในส่วนของผลการวิเคราะห์ทางเคมีพบว่าคุณภาพของน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้เป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาเทียบกับมาตรฐานน้ำบาดาลเพื่อการบริโภค ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความลึกของชั้นน้ำที่พัฒนาขึ้นมาใช้ด้วย สรุปได้คือเหล็กโดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แมงกานีส คลอไรด์ ความกระด้าง และค่าความกร่อยเค็ม โดยสรุปอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ไม่เกินปริมาณที่ยอมรับ ได้พบว่าบางส่วนของตำบลไสนลอย ตำบลพิมลราชและตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีปริมาณเกลือทั้งหมดที่ละลายในน้ำสูงกว่า ๖๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร แสดงว่ามีโอกาสที่จะเจาะพบน้ำบาดาลคุณภาพกร่อยถึงเค็มในพื้นที่ดังกล่าว

ภาพรวมของปริมาณการใช้น้ำบาดาลของจังหวัดปทุมธานีในอดีต พบว่า มีอัตราการใช้น้ำเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ประมาณ ๗๐-๘๐ ซึ่งเกณฑ์การใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี มีอัตราใช้น้ำอยู่ในระดับ ๕๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี จะเห็นว่าอัตราการใช้น้ำบาดาลจังหวัดปทุมธานีอยู่ในเกณฑ์สูง มีการใช้อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน อาจทำให้แรงดันของน้ำบาดาลลดต่ำลงอย่างรวดเร็วได้ โดยไม่มีการคืนตัว ผลสืบเนื่องที่ตามมาคือ การทรุดตัวของแผ่นดิน การไหลซึมของน้ำเค็มรุกกล้าเข้ามาในชั้นน้ำบาดาล ซึ่งตั้งแต่เดิมเคยจืด ดังนั้นการใช้น้ำบาดาลในจังหวัดปทุมธานี ควรจะเพิ่มควมระมัดระวังในส่วนองปริมาณน้ำที่จะนำขึ้นมาใช้ เพื่อยืดอายุของชั้นน้ำคุณภาพดีให้ยาวนานขึ้น

มติ ครม. โดยย่อ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๖ เรื่อง ปัญหาใช้น้ำบาดาลเพื่อป้องกันการเกิดแผ่นดินทรุดตัวและน้ำใต้ดินเค็มจึงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

๑. ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งระบบน้ำประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาคเข้าถึงหรือสามารถเชื่อมต่อกับระบบประปาได้แล้ว จะอนุญาตให้ประชาชนและผู้ประกอบการใช้น้ำบาดาลต่อไปได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖

๒. กรณีการใช้น้ำบาดาลของชุมชนและหมู่บ้านจัดสรรบางแห่ง ที่กลายเป็นทรัพย์สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของสถาบันการเงิน ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับการขออนุญาตเชื่อมต่อบริการประปา ให้ประสานกับสถาบันการเงิน

๓. ให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องควบคุมกำกับดูแลโรงงานและสถานประกอบการไม่ให้ปล่อยน้ำเสียลงสู่ลำธารสาธารณะ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม

แนวโน้มสถานการณ์ทรัพยากรน้ำบาดาลในปัจจุบัน พบว่า มีแนวโน้มดีขึ้นทั้งคุณภาพและปริมาณ โดยอัตราการใช้น้ำบาดาลยังอยู่ในช่วงที่ไม่เกินค่าวิกฤตที่กำหนด คือ ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี เนื่องจากมีผู้ประกอบการยกเลิกการใช้น้ำบาดาลแล้วจำนวนหนึ่ง

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี มีหน้าที่กำกับ ดูแลการประกอบกิจการน้ำบาดาล โดยข้อมูลเมื่อปี ๒๕๕๘ มีจำนวนบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน ๕๒๗ บ่อ แบ่งออกเป็นประเภท

- ธุรกิจ (อุตสาหกรรม/บริการ/การค้า)	จำนวน	๓๙๗	บ่อ
- อุตสาหกรรม/บริการ	จำนวน	๑๑๓	บ่อ
- เกษตรกรรม	จำนวน	๑๗	บ่อ

๒.๒ สิ่งแวดล้อม

๗.๒.๑ คุณภาพน้ำ

จังหวัดปทุมธานีมีการเพิ่มขึ้นของชุมชนอย่างรวดเร็ว แบ่งเป็นเขตเทศบาลถึง ๒๗ แห่ง มีโครงการหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นหลายร้อยโครงการ มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมถึง ๓,๒๘๘ โรง (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี, ๒๕๕๖) นอกจากนี้ยังมีพื้นที่เกษตรกรรมประมาณร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งเขตชุมชนเมือง โรงงานอุตสาหกรรม และพื้นที่เกษตรกรรมต่างก็เป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดน้ำเสียด้วยกันทั้งสิ้น

มลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้บางส่วนได้รับการบำบัดจนได้มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้ง และบางส่วนก็ไม่ได้รับการบำบัดก่อนระบายน้ำทิ้งลงสู่แหล่งรองรับน้ำเลย จึงส่งผลให้คุณภาพน้ำในแหล่งรองรับน้ำต่าง ๆ ของจังหวัดปทุมธานี โดยเฉพาะอย่างยิ่งแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองสาขาต่างๆ มีคุณภาพเสื่อมโทรมลงและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกๆ ปี โดยเฉพาะแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งไหลผ่านจังหวัด

ปทุมธานี บริเวณอำเภอเมือง อำเภอสามโคก พบว่า คุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในประเภทที่ ๔ ซึ่งการใช้ประโยชน์เพื่อ การอุตสาหกรรม การอุปโภคและบริโภคต้องทำการฆ่าเชื้อโรคและปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษก่อน นอกจากนี้ ยังพบว่า มีวัชพืชขึ้นปกคลุมตามลำรางและลำคลองทำให้แหล่งน้ำตื้นเขินและเน่าเสีย

การเก็บตัวอย่างและตรวจวัดคุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ โดย สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๖ (นนทบุรี) มีข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ บริเวณจุดสูบน้ำดิบเพื่อการประปาสำแล ตำบลบ้านกระแซง อำเภอเมือง จำนวน ๔ ครั้ง บริเวณอำเภอสามโคก ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จำนวน ๑ ครั้ง และบริเวณวัดหงส์ปทุมवास ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จำนวน ๓ ครั้ง พบว่า คุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่ง กำหนดให้แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดปทุมธานี เป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ ๓ โดยมีดัชนีชี้วัดคุณภาพ น้ำที่สำคัญคือ ปริมาณออกซิเจนละลาย, Fecal และ Fecal Coliform

ตารางที่ ๑๕ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำแหล่งผิวดิน (แม่น้ำเจ้าพระยา) ปีงบประมาณ ๒๕๕๘

แหล่งน้ำ/สถานที่ ตรวจวัด (แม่น้ำสายหลัก/ สาขา/คลอง)	วันที่เก็บ ตัวอย่าง	ค่าที่ตรวจวัดได้				คุณภาพน้ำ	
		DO (mg/l)	BOD (mg/l)	TCB (Coliform) (MPN/ ๑๐๐ ml)	FCB (Faecal coliform) (MPN/ ๑๐๐ ml)	ประเภท คุณภาพ น้ำ	ดัชนีที่สำคัญ
แม่น้ำเจ้าพระยา สถานี CH๑๖.๑ จุดสูบน้ำดิบเพื่อการ ประปาสำแล ต.บ้านกระแซง อ.เมือง จ.ปทุมธานี	๒๕/๑๑/๒๕๕๗	๔.๒	๑.๐	๔,๖๐๐	๒๐๐	๓	DO
	๐๓/๐๒/๒๕๕๘	๕.๑	๐.๖	๓๕,๐๐๐	๖,๓๐๐	๔	Fecal Coliform
	๒๖/๐๕/๒๕๕๘	๕.๗	๒.๐	๕๔,๐๐๐	๔,๖๐๐	๔	Fecal Coliform
	๒๑/๐๗/๒๕๕๘	๓.๔	๑.๒	๑๑,๐๐๐	๔,๙๐๐	๔	DO, Fecal
	ค่าเฉลี่ย	๔.๖	๑.๒	๒๖,๑๕๐	๔,๐๐๐		
แม่น้ำเจ้าพระยา สถานี CH๑๗ บริเวณอำเภอสามโคก ต.บางเตย อ.สามโคก จ.ปทุมธานี	๒๖/๐๕/๒๕๕๘	๕.๘	๐.๙	๓๕,๐๐๐	๐	๔	Fecal Coliform
แม่น้ำเจ้าพระยา สถานี CH๑๗.๑ บริเวณวัดหงส์ ปทุมवास ต.บางปรอก อ.เมือง จ.ปทุมธานี	๒๕/๑๑/๒๕๕๗	๔.๒	๐.๙	๔,๙๐๐	๖๘๐	๕	NH _๓
	๐๓/๐๒/๒๕๕๘	๔.๕	๑.๒	๑,๗๐๐	๑,๓๐๐	๓	DO, Fecal
	๒๑/๐๗/๒๕๕๘	๕.๑	๑.๒	๓,๔๐๐	๖๑๐	๓	DO
	ค่าเฉลี่ย	๔.๖	๑.๑	๖,๖๐๐	๓,๓๓๓.๓		

ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๖ (นนทบุรี)

ตารางที่ ๑๖ มาตรฐานคุณภาพน้ำ

มาตรฐานคุณภาพน้ำ		
ระดับปริมาณออกซิเจนละลาย (DO)	คุณภาพน้ำ	การใช้ประโยชน์
๖.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร ขึ้นไป	ดี (ประเภท ๒)	การอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การว่ายน้ำ กีฬาทางน้ำ การอุปโภคและบริโภค โดยต้องทำการฆ่าเชื้อโรค และปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อน
ระหว่าง ๔.๐ - ๖.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร	พอใช้ (ประเภท ๓)	การเกษตร การอุปโภคและบริโภค โดยต้องทำการฆ่าเชื้อโรคและปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อน
ระหว่าง ๒.๐ - ๔.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร	เสื่อมโทรม (ประเภท ๔)	การอุตสาหกรรม การอุปโภคและบริโภค โดยต้องทำการฆ่าเชื้อโรคและปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษก่อน
ต่ำกว่า ๒.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร	เสื่อมโทรมมาก (ประเภท ๕)	การคมนาคม

คำอธิบาย

DO (Dissolved Oxygen)

คือ ปริมาณออกซิเจนละลาย (mg/l)

BOD (Biological Oxygen Demand)

คือ ปริมาณออกซิเจนที่จุลินทรีย์ใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ในน้ำ (mg/l)

TCB (Coliform)

คือ ปริมาณแบคทีเรีย (MPN/๑๐๐ ml)

FCB (Faecal coliform)

คือ ปริมาณแบคทีเรียในรูปฟิโคไลฟอร์ม (MPN/๑๐๐ ml)

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี ทำการตรวจวัดคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญในพื้นที่ ๓ อำเภอ ของจังหวัดปทุมธานี ระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๕ ดังนี้

๑) อำเภอเมืองปทุมธานี ประกอบด้วย คลองบางหลวง คลองบางโพธิ์ใต้ คลองเปรมประชากร

๒) อำเภอสามโคก ประกอบด้วย คลองบางเตย คลองควาย คลองสระ คลองเปรมประชากร คลองบางโพธิ์เหนือ คลองวัดบางนา คลองใหญ่ คลองขนอน คลองวัดแจ้ง คลองวัดสระแก คลองเกาะใหม่

๓) อำเภอลาดหลุมแก้ว ประกอบด้วย คลองพระอุดม คลองระแหง คลองบางโพธิ์เหนือ คลองคูบางหลวง

ในส่วนพื้นที่ ๔ อำเภอที่เหลือ คือ อำเภอธัญบุรี อำเภอลองหลวง อำเภอหนองเสือ และอำเภอลำลูกกา ในปี ๒๕๕๕ ไม่ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากน้ำในคลองแห้งขอด จึงไม่สามารถตรวจวัดคุณภาพน้ำได้

พารามิเตอร์ที่ทำการตรวจวัด ได้แก่ ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) อุณหภูมิ ค่าการนำไฟฟ้า (conductivity) และปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ (DO) คุณภาพน้ำผิวดินโดยรวมอยู่ในสภาพดีถึงเสื่อมโทรม โดยดัชนีชี้วัดที่สำคัญ คือ ค่าความเป็นกรดเป็นด่างและปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ มีผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ดังนี้

ตารางที่ ๑๗ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญในจังหวัดปทุมธานี ปี ๒๕๕๘

แหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ตัวชี้วัดคุณภาพน้ำ				
		pH	Temperature (°C)	Conductivity (ms/cm)	DO (mg/l)	ประเภทคุณภาพน้ำ
๑. คลองบางโพธิ์เหนือ	คลองบางโพธิ์เหนือ (ใกล้วัดบางโพธิ์ใน) อ.สามโคก	๘.๘๒	๓๐.๓๙	๑.๕๘	๕.๒๘	๓
๒. คลองวัดบางนา	คลองวัดบางนา (หน้าประตูระบายน้ำ) อ.สามโคก	๖.๓๕	๓๐.๖๕	๐.๖๗	๕.๔๒	๓
๓. คลองใหญ่	คลองใหญ่ (หน้าประตูระบายน้ำ) อ.สามโคก	๖.๕๔	๓๐.๗๘	๐.๕๗	๖.๔๘	๒
๔. คลองขนอน	คลองขนอน (หน้าประตูระบายน้ำ) อ.สามโคก	๖.๘๐	๓๑.๓๑	๐.๔๖	๔.๗๐	๓
๕. คลองวัดแจ้ง	คลองวัดแจ้ง (หน้าวัด) อ.สามโคก	๗.๐๖	๓๒.๑๙	๐.๔๘	๓.๕๙	๔
๖. คลองวัดสระแก	คลองวัดสระแก อ.สามโคก	๘.๐๗	๓๒.๘๒	๐.๔๐	๗.๓๔	๒
๗. คลองเกาะใหม่	ประตูระบายน้ำ อ.สามโคก	๗.๔๕	๓๑.๗๐	๐.๔๓	๓.๒๕	๔
๘. คลองสระ	คลองสระ อ.สามโคก	๗.๕๑	๓๑.๙๔	๑.๐๕	๓.๑๙	๔
๙. คลองควาย	คลองควาย อ.สามโคก	๗.๔๐	๓๑.๘๑	๐.๔๓	๓.๒๑	๔
๑๐. คลองบางเตย	คลองบางเตย (หลังประตูระบายน้ำ) อ.สามโคก	๗.๓๖	๓๑.๓๒	๐.๔๒	๒.๘๘	๔
๑๑. คลองบางโพธิ์ใต้	จุดที่ ๑ ใต้สะพานคลองบางโพธิ์ใต้ อ.เมือง	๗.๙๔	๓๐.๗๒	๒.๑๙	๔.๓๑	๓
	จุดที่ ๒ หน้าประตูระบายน้ำ ซอยวัดไพร่ฟ้า	๗.๘๙	๓๐.๖๔	๑.๘๒	๒.๒๙	๔

ตารางที่ ๑๗ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญในจังหวัดปทุมธานี ปี ๒๕๕๘ (ต่อ)

แหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ตัวชี้วัดคุณภาพน้ำ				
		pH	Temperature (°C)	Conductivity (ms/cm)	DO (mg/l)	ประเภทคุณภาพน้ำ
๑๒. คลองพระอุดม	จุดที่ ๑ สะพานคลองพระอุดม อ.ลาดหลุมแก้ว (ใกล้เขตรอยต่อจังหวัดนนทบุรี)	๗.๒๒	๓๐.๓๙	๐.๘๒	๓.๒๙	๔
	จุดที่ ๒ จุดตัดคลองระแหง อ.ลาดหลุมแก้ว	๗.๗๓	๓๑.๒๘	๐.๗๓	๓.๑๒	๔
	จุดที่ ๓ จุดตัดคลองบางโพธิ์เหนือ หมู่ ๓ ต.คูบางหลวง อ.ลาดหลุมแก้ว	๗.๘๑	๓๐.๙๖	๐.๕๗	๔.๕๐	๓
	จุดที่ ๔ จุดตัดคลองบางเตย ใกล้สถานีตำรวจภูธรคูบางหลวง อ.ลาดหลุมแก้ว	๗.๗๙	๓๑.๐	๐.๗๑	๓.๗๓	๔
๑๓. คลองระแหง	จุดที่ ๑ สะพานใกล้ รร.วัดบัวแก้วเกษร อ.ลาดหลุมแก้ว	๖.๓๖	๒๙.๗	๑.๒๕	๒.๕๔	๔
	จุดที่ ๒ ประตูระบายน้ำคลองระแหง อ.ลาดหลุมแก้ว	๗.๐๘	๓๐.๗	๐.๕๘	๓.๗๓	๔
๑๔. คลองบางโพธิ์เหนือ	ตรงสะพานถนนใหญ่บางโพธิ์ ใกล้โรงกลึง อ. ลาดหลุมแก้ว	๗.๗๙	๓๒.๐๙	๐.๔๓	๔.๗๗	๓
๑๕. คลองคูบางหลวง	จุดที่ ๑ ใกล้โรงสีข้าวไทยวัฒนสินโรซมีล อ.ลาดหลุมแก้ว	๗.๗๓	๓๓.๔๙	๑.๖๐	๕.๐๔	๓
	จุดที่ ๒ ใกล้ รพสต.ระแหง อ.ลาดหลุมแก้ว	๗.๖๙	๓๔.๗๓	๑.๖๒	๓.๓๖	๔
	จุดที่ ๓ หน้าวัดบัวสุวรรณประดิษฐ์	๗.๖๓	๓๕.๑๔	๑.๖๓	๔.๖๗	๓
๑๖. คลองบางหลวง	คลองบางหลวง ใต้สะพานข้ามคลอง	๗.๔๑	๓๐.๑๖	๑.๗๙	๑.๘๔	๕

ตารางที่ ๑๗ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญในจังหวัดปทุมธานี ปี ๒๕๕๘ (ต่อ)

แหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ตัวชี้วัดคุณภาพน้ำ				
		pH	Temperature (°C)	Conductivity (ms/cm)	DO (mg/l)	ประเภทคุณภาพน้ำ
๑๗. คลองเปรมประชากร	จุดที่ ๑ รอยต่อจังหวัดปทุมธานี – อยุธยา	๕.๗๔	๒๙.๙๔	๐.๕๓	๓.๕๔	๔
	จุดที่ ๒ ใต้สะพานถนนคลองหลวง หลังมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๖.๓๑	๓๐.๔๕	๑.๐๕	๔.๒๘	๓
	จุดที่ ๓ หน้าวัดเวฬุวัน	๖.๘๗	๓๐.๕๗	๐.๙๖	๔.๖๒	๓
๑๘. คลองบางหลวงใต้	คลองบางหลวง ใต้สะพานข้ามคลอง	๗.๔๑	๓๐.๑๖	๑.๗๙	๑.๘๔	๕

หมายเหตุ : ข้อมูลคุณภาพน้ำระหว่างเดือนเมษายน - กรกฎาคม ๒๕๕๘

๒.๒.๒ ระบบบำบัดน้ำเสีย

จังหวัดปทุมธานี มีปริมาณน้ำเสียชุมชน ประมาณ ๑๔๑,๗๘๑.๘ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และปริมาณ BOD Loading รวมประมาณ ๒๘,๙๓๕.๐๖ กิโลกรัมต่อวัน โดยมีปริมาณน้ำเสียที่เกิดในพื้นที่เขตเทศบาล ประมาณ ๕๙,๔๖๐.๖ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

สำหรับการจัดการน้ำเสียของเทศบาล ส่วนใหญ่ยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำธรรมชาติ ปัจจุบันเทศบาลที่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน คือ เทศบาลเมืองปทุมธานี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรมโยธาธิการ เป็นเงิน ๓๔๐ ล้านบาท เพื่อดำเนินการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลเมืองปทุมธานี ซึ่งเป็นระบบตะกอนเร่งแบบคลองวนเวียน (Oxidation Ditch, OD) จนแล้วเสร็จ สามารถรองรับน้ำเสียได้ ๑๑,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ปัจจุบันมีน้ำเสียเข้าระบบประมาณ ๑,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ปริมาณ BOD เข้าระบบ ๑๘๐ มิลลิกรัมต่อลิตร มีสถานีสูบน้ำเสีย ๒ แห่ง ได้แก่ สถานีสูบน้ำเสียคร่อมคลองวัดโส (PS ๒) และสถานีสูบน้ำเสียคลองวัดโคก (PS ๓)

ผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำจากระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลเมืองปทุมธานี ของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๖ นนทบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๔ ครั้ง พบว่า การตรวจวิเคราะห์ ในครั้งที่ ๑ ๒ และ ๔ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นการตรวจวิเคราะห์ในครั้งที่ ๓ มีค่าปริมาณไขมันและน้ำมันเกินค่ามาตรฐานกำหนด (เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคารบางประเภท และบางอาคารประเภท ก)

๒.๒.๓ คุณภาพอากาศ

เนื่องจากจังหวัดปทุมธานีเป็นเมืองอุตสาหกรรม มีนิคมอุตสาหกรรมนวนคร ในเขตตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง และสวนอุตสาหกรรมบางกะดี ในเขตเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมืองปทุมธานี และยังเป็นเมืองที่มีการเจริญเติบโตต่อเนื่องจากกรุงเทพมหานคร ทำให้มีสถานประกอบการจำนวนมาก มีปัญหาการจราจรหนาแน่นและติดขัดในย่านชุมชน โดยปัญหาคุณภาพอากาศส่วนใหญ่มักเกิดในพื้นที่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมและถนนสายหลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ กรมควบคุมมลพิษจึงได้ทำการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพ

อากาศ ณ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน ๑ สถานี เพื่อเฝ้าระวังติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศ ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่า สารมลพิษที่ทำการตรวจวัด ได้แก่ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_๒) และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO_๒) โดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๑๐ ไมครอน (PM-๑๐) ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ที่ตรวจวัดได้มีค่าสูงเกินเกณฑ์มาตรฐาน ๑ ครั้ง จากการตรวจวัดทั้งหมด ๒๗๐ ครั้ง โดยค่าที่ตรวจวัดได้สูงสุดเท่ากับ ๐.๑๒๒ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ก๊าซโอโซน (O_๓) ค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมง มีค่าสูงเกินเกณฑ์มาตรฐาน ๕๒ ครั้ง จากการตรวจวัดทั้งหมด ๖๖๕ ครั้ง โดยค่าที่ตรวจวัดได้สูงสุดเท่ากับ ๐.๑๗๓ ส่วนในล้านส่วน (ppm) และก๊าซโอโซน (O_๓) ค่าเฉลี่ย ๘ ชั่วโมง มีค่าสูงเกินเกณฑ์มาตรฐาน ๑๐๒ ครั้ง จากการตรวจวัดทั้งหมด ๖๘๙ ครั้ง โดยค่าที่ตรวจวัดได้สูงสุดเท่ากับ ๐.๑๓๗ ส่วนในล้านส่วน (ppm)

ตารางที่ ๑๘ ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป ปี ๒๕๕๘

สารมลพิษ	ค่าเฉลี่ย ความ เข้มข้นใน เวลา	ผลการตรวจวัด คุณภาพอากาศ	ค่ามาตรฐาน *
ฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๑๐ ไมครอน	๒๔ ชม.	๐.๐๑๖ - ๐.๑๒๒	ไม่เกิน ๐.๑๒ มก./ลบ.ม.
	๑ ปี	-	ไม่เกิน ๐.๐๕ มก./ลบ.ม.
ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)	๑ ชม.	๐.๐๐ - ๓.๓๐	ไม่เกิน ๓๐ ppm (๓๔.๒๐ มก./ลบ.ม.)
	๘ ชม.	๐.๐๐ - ๒.๘๕	ไม่เกิน ๙ ppm (๑๐.๒๖ มก./ลบ.ม.)
ก๊าซโอโซน (O _๓)	๑ ชม.	๐.๐๐๐ - ๐.๑๗๓	ไม่เกิน ๐.๑๐ ppm (๐.๒๐ มก./ลบ.ม.)
	๘ ชม.	๐.๐๐๑ - ๐.๑๓๗	ไม่เกิน ๐.๐๗ ppm (๐.๑๔ มก./ลบ.ม.)
ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO _๒)	๑ ปี	-	ไม่เกิน ๐.๐๔ ppm (๐.๑๐ มก./ลบ.ม.)
	๒๔ ชม.	-	ไม่เกิน ๐.๑๒ ppm (๐.๓๐ มก./ลบ.ม.)
	๑ ชม.	๐.๐๐๐ - ๐.๐๒๙	ไม่เกิน ๐.๓๐ ppm (๐.๗๘ มก./ลบ.ม.)
ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO _๒)	๑ ชม.	๐.๐๐๓ - ๐.๐๖๐	ไม่เกิน ๐.๑๗ ppm (๐.๓๒ มก./ลบ.ม.)

ที่มา : * ดัดแปลงจาก ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ในบรรยากาศโดยทั่วไปในเวลา ๑ ชั่วโมง และประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๓ (พ.ศ. ๒๕๕๒) เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ในบรรยากาศโดยทั่วไป

๒.๒.๔ คุณภาพเสียง

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพเสียง โดยทำการวัดระดับเสียงในพื้นที่บริเวณมหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี นำผลที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

เรื่องกำหนดมาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไป ซึ่งกำหนดค่าระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมง ไม่เกิน ๗๐ เดซิเบลเอ (dBA) จากการแผ่รังสีและประเมินผล พบว่า ระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมง อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานกำหนด

ตารางที่ ๑๙ ผลการตรวจวัดระดับเสียง ปี ๒๕๕๓

แหล่งวัดเสียง	ค่าระดับเสียงสูงสุด	ค่าระดับเสียงเฉลี่ย ๒๔ ชม.
มหาวิทยาลัยกรุงเทพวิทยาเขตรังสิต อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี	๗๐	๕๘.๕
มาตรฐานระดับเสียง *	ไม่เกิน ๑๑๕ เดซิเบลเอ	ไม่เกิน ๗๐ เดซิเบลเอ

ที่มา : * ดัดแปลงจาก ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ.๒๕๔๐) เรื่อง กำหนดมาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไป มาตรา ๓๒(๕) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๐ และประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องค่านิยมค่าระดับเสียง ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๐

๒.๒.๕ ขยะมูลฝอยชุมชน

(๑) อัตราการผลิต ปริมาณและองค์ประกอบของขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี มีปริมาณมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี พบว่า ในปี ๒๕๔๘ ปริมาณขยะมูลฝอยมีจำนวน ๘๖๖ ตันต่อวัน ในปี ๒๕๕๒ ปริมาณขยะมูลฝอยมีจำนวน ๑,๒๘๕ ตันต่อวัน และในปี ๒๕๕๖ ปริมาณขยะมูลฝอยมีจำนวน ๑,๕๐๑ ตันต่อวัน ข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ในปี ๒๕๕๗ ปริมาณขยะมูลฝอยมีจำนวน ๑,๘๒๙ ตันต่อวัน และจากการเติบโตของชุมชนและที่อยู่อาศัยทุกประเภทเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเติบโตของภาคธุรกิจการค้าพาณิชย์ การคมนาคม การศึกษา แหล่งงานต่างๆ จึงคาดว่าจังหวัดปทุมธานีจะมีจำนวนประชากร รวมถึงประชากรแฝงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละวันเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า เขตเทศบาลนครมีอัตราการผลิตขยะมูลฝอยเฉลี่ย ๑.๘๙ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน เขตเทศบาลเมืองมีอัตราการผลิตขยะมูลฝอยเฉลี่ย ๑.๑๕ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน เขตเทศบาลตำบลมีอัตราการผลิตขยะมูลฝอยเฉลี่ย ๑.๐๒ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีอัตราการผลิตขยะมูลฝอยเฉลี่ย ๐.๙๑ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน

(๒) การคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

จังหวัดปทุมธานี โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากจังหวัดปทุมธานี ดำเนินโครงการส่งเสริมวาระจังหวัดในการจัดการขยะและวัสดุรีไซเคิลแบบครบวงจรในชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ และโครงการส่งเสริมการจัดการขยะโดยชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนและโรงเรียนมีการลด คัดแยก และนำขยะมาใช้ประโยชน์ โดยสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เช่น ตะแกรงคัดแยกขยะ ถังหมัก ตาซัง เป็นต้น ให้แก่ชุมชน ๑๓๐ แห่ง และโรงเรียน ๑๓๐ แห่ง ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ รวมทั้ง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจกรรม ๓Rs ในพื้นที่ ภายใต้โครงการสนับสนุนและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน และโครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ

(๓) การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

จากการสำรวจข้อมูลปริมาณและวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๖ จำนวน ๖๔ แห่ง พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยจากชุมชน จำนวน ๖๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๘๘ ไม่ให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยจากชุมชน จำนวน ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๑๒

(๔) การกำจัดขยะมูลฝอยในปัจจุบัน

จากการสำรวจข้อมูลปริมาณและวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๖ จำนวน ๖๔ แห่ง พบว่า การกำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ของเอกชนในการกำจัด จำนวน ๕๕ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๙๔ ซึ่งพื้นที่ของเอกชนที่นำขยะมูลฝอยไปกำจัดส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้พื้นที่ของตนเองในการกำจัด จำนวน ๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๕ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้พื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการกำจัด จำนวน ๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๙ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่จัดเก็บขยะมูลฝอยโดยให้ประชาชนกำจัดเองตามบ้านเรือน จำนวน ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๑๒

(๕) การจัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ที่มีการก่อสร้างระบบฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล มีอยู่ ๒ แห่ง คือ

แห่งที่ ๑ คือ บ่อขยะแบบฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ของเทศบาลเมืองคูคต ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๐ ไร่ ดำเนินการสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแห่งที่ ๑ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยงบประมาณของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (เดิม) โดยวางแผนรองรับขยะมูลฝอยจากพื้นที่ฝังตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยคาดว่าจะสามารถรองรับขยะมูลฝอยจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย เทศบาลเมืองคลองหลวง เทศบาลตำบลธัญบุรี เทศบาลตำบลลำลูกกา เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ เทศบาลตำบลลำไทร เทศบาลตำบลบางกระดี เทศบาลตำบลบางพูน เทศบาลตำบลบ้านใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากน้อย องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม เทศบาลตำบลบึงยี่โถ เทศบาลเมืองคูคต องค์การบริหารส่วนตำบลนพรัตน องค์การบริหารส่วนตำบลบึงกาสาม องค์การบริหารส่วนตำบลบึงขำอ้อ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด องค์การบริหารส่วนตำบลคลองห้า องค์การบริหารส่วนตำบลบึงคอไห องค์การบริหารส่วนตำบลลำลูกกา และองค์การบริหารส่วนตำบลพิชิตอุดม แต่ไม่สามารถเปิดใช้พื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยได้ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ต่อต้าน

แห่งที่ ๒ คือ บ่อขยะแบบฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ของเทศบาลเมืองปทุมธานี ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๔ ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ในขณะนั้นประมาณ ๑๑๘ ไร่ (เทศบาลเมืองปทุมธานี ได้จัดซื้อขึ้นอีกประมาณ ๑๒๐ ไร่ ปัจจุบันจึงมีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๘ ไร่) ได้เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยวางแผนรองรับขยะมูลฝอยจากพื้นที่ฝังตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เนื่องจากเป็นบ่อขยะแบบฝังกลบที่มีการดำเนินการอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เพียงแห่งเดียวในขณะนั้น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากนำขยะมากำจัดร่วม จนเกินขีดความสามารถที่จะให้บริการฝังกลบต่อวันได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นำขยะมูลฝอยมากำจัดร่วม ประกอบด้วย เทศบาลเมืองปทุม เทศบาลตำบลระแหง เทศบาลตำบลบางหลวง เทศบาลตำบลบางเตย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฉาง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกระแซง องค์การบริหารส่วนตำบลบางหลวง เทศบาลตำบลบางเตือ เทศบาลตำบลบางคูวัด องค์การบริหารส่วนตำบลบางชะแยง องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าไม้ เทศบาลตำบลระแหง เทศบาลตำบลคูขวาง องค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง องค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว องค์การ

บริหารส่วนคลองพระอุดม องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายเกาะ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองควาย องค์การบริหารส่วนตำบลบางกระบือ เทศบาลตำบลสามโคก องค์การบริหารส่วนตำบลบางโพธิ์เหนือ องค์การบริหารส่วนตำบลกระแซง และเทศบาลตำบลบ้านกลาง และถูกร้องเรียนคัดค้านจากประชาชนในพื้นที่ ทำให้ต้องปิดดำเนินการในที่สุด

๒.๒.๖ ของเสียอันตราย

(๑) อัตราการผลิต ปริมาณ และองค์ประกอบของเสียอันตรายชุมชน

จากการประเมินปริมาณของเสียอันตรายชุมชน (พิจารณาจากอัตราการเกิดของเสียอันตรายชุมชน : เทศบาลนคร ๓.๘๘๕ กิโลกรัมต่อคนต่อปี เทศบาลเมือง ๓.๓๗๔ กิโลกรัมต่อคนต่อปี เทศบาลตำบล ๓.๒๑๗ กิโลกรัมต่อคนต่อปี องค์การบริหารส่วนตำบล ๒.๓๐๖ กิโลกรัมต่อคนต่อปี: กรมควบคุมมลพิษ ปี ๒๕๕๕) พบว่า จังหวัดปทุมธานีมีปริมาณของเสียอันตรายชุมชน ประมาณ ๓,๒๕๗ ตันต่อปี

(๒) การรวบรวม การกำจัด และการจัดการของเสียอันตรายแบบศูนย์รวม

ของเสียอันตรายที่เกิดจากบ้านเรือนส่วนใหญ่จะทิ้งปนไปกับขยะมูลฝอยของชุมชน เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย หลอดไฟฟ้า เป็นต้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีหลายแห่งมีการณรงค์ให้ชุมชนคัดแยกของเสียอันตรายออกจากขยะมูลฝอยชุมชน การดำเนินการรวบรวมของเสียอันตรายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีสถานที่รวบรวมของเสียอันตราย อีกทั้งการดำเนินการนำไปกำจัดยังไม่มี ความชัดเจน เนื่องจากจังหวัดปทุมธานียังไม่มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตราย และไม่มีการจัดการของเสียอันตรายแบบ ศูนย์รวม

๒.๒.๗ มูลฝอยติดเชื้อ

(๑) อัตราการผลิต ปริมาณ และองค์ประกอบของมูลฝอยติดเชื้อ

ข้อมูลรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี ๒๕๕๖ ของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า อัตราการเกิดมูลฝอยติดเชื้อ โรงพยาบาลทั่วไป ๐.๕๔ กิโลกรัมต่อเตียงต่อวัน โรงพยาบาลชุมชน ๐.๗๗ กิโลกรัมต่อเตียงต่อวัน โรงพยาบาลอื่นสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๐.๔๗ กิโลกรัมต่อเตียงต่อวัน โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงอื่นๆ ๐.๗๑ กิโลกรัมต่อเตียงต่อวัน โรงพยาบาลเอกชน ๐.๗๐ กิโลกรัมต่อเตียงต่อวัน คลินิก/โพลีคลินิก เอกชน ๑.๓๒ กิโลกรัมต่อเตียงต่อวัน สถานีอนามัย/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๐.๙๐ กิโลกรัมต่อเตียงต่อวัน ข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี ปี ๒๕๕๕ พบว่า จังหวัดปทุมธานีมี โรงพยาบาลทั่วไป ๑ แห่ง (๓๗๗ เตียง) โรงพยาบาลชุมชน ๗ แห่ง (๒๔๐ เตียง) โรงพยาบาลอื่นสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๒ แห่ง (๘๕๘ เตียง) โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงอื่นๆ ๑ แห่ง (๕๐๙ เตียง) โรงพยาบาลเอกชน ๗ แห่ง (๘๖๘ เตียง) คลินิก/โพลีคลินิกเอกชน ๔๓๙ แห่ง สถานีอนามัย/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๗๘ แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาล ๒๑ แห่ง เมื่อคำนวณจากอัตราการเกิดมูลฝอยติดเชื้อคาดว่าจะมีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ ๒,๔๒๙ กิโลกรัมต่อวัน

(๒) การรวบรวม การกำจัด การจัดการมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวม

สถานพยาบาลในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่สถานพยาบาลเป็นผู้เก็บรวบรวม แล้วให้บริษัทเอกชนนำไปกำจัด จังหวัดปทุมธานีไม่มีศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

๒.๒.๘ ระบบกำจัดขยะมูลฝอย

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ที่มีการก่อสร้างระบบฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกต้องหลักสุขาภิบาล มีอยู่ ๒ แห่ง คือ

แห่งที่ ๑ คือ บ่อขยะแบบฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกต้องหลักสุขาภิบาล ของเทศบาลเมืองคูคต ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๐ ไร่ ดำเนินการสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแห่งที่ ๑ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยงบประมาณของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (เดิม) โดยวางแผนรองรับขยะมูลฝอยจากพื้นที่ฝังตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ไม่สามารถเปิดใช้พื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยได้ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ต่อต้าน

แห่งที่ ๒ คือ บ่อขยะแบบฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกต้องหลักสุขาภิบาล ของเทศบาลเมืองปทุมธานี ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๔ ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ในขณะนั้นประมาณ ๑๑๘ ไร่ (เทศบาลเมืองปทุมธานี ได้จัดซื้อขึ้นอีกประมาณ ๑๒๐ ไร่ ปัจจุบันจึงมีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๘ ไร่) ได้เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยวางแผนรองรับขยะมูลฝอยจากพื้นที่ฝังตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา คือ อำเภอเมือง อำเภอสามโคก และ อำเภอลาดหลุมแก้ว เนื่องจากเป็นบ่อขยะแบบฝังกลบที่มีการดำเนินการอย่างถูกต้องหลักสุขาภิบาล เพียงแห่งเดียวในขณะนั้น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากนำขยะมากำจัด จนเกินขีดความสามารถที่จะให้บริการฝังกลบต่อวันได้ และถูกร้องเรียนคัดค้านจากประชาชนในพื้นที่ ทำให้ต้องปิดดำเนินการในที่สุด

๒.๒.๙ สิ่งแวดล้อมเมือง

เนื่องจากจังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ต่อเนื่องกับกรุงเทพมหานครนี้ มีการพัฒนาเป็นเมืองอย่างหนาแน่นที่ประกอบด้วยการค้า ธุรกิจ อุตสาหกรรม สถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ และที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเทศบาลเมืองคูคต เทศบาลนครรังสิต (เทศบาลตำบลประชาธิปัตย์) อำเภอธัญบุรี เทศบาลตำบลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา และเทศบาลตำบลคลองหลวง อำเภอคลองหลวง การพัฒนาเป็นเมืองดังกล่าวนี้ ได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องตลอดมา โดยมีการเพิ่มขึ้นของการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย และการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรม โดยเฉพาะในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา การขยายตัวของพื้นที่เมืองมากขึ้น ได้แก่ การขยายตัวของอาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่บริเวณเทศบาลเมืองคูคต และเทศบาลนครรังสิต (เทศบาลตำบลประชาธิปัตย์) การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอคลองหลวง อำเภอลำลูกกา และอำเภอเมืองปทุมธานี และการขยายตัวของที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการจัดสรรที่ดินและที่อยู่อาศัยในเขตอำเภอลำลูกกา อำเภอธัญบุรี และอำเภอเมืองปทุมธานี ซึ่งพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดปทุมธานีนั้น ยังมิได้มีการสำรวจโดยหน่วยงานใดๆ แต่สามารถประมาณการได้จาก ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ การใช้ประโยชน์ที่ดินเมืองสำรวจโดยกรมการผังเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดินการเกษตร จัดทำโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นต้น ในปัจจุบันชุมชนมีการขยายตัวสูงในด้านการพัฒนาที่ดินขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นที่ดินอุตสาหกรรม อาคารพาณิชย์ และบ้านพักอาศัย ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการขยายตัวออกมาจากกรุงเทพมหานคร และอีกส่วนเป็นไปตามภาวะการเติบโตของชุมชนเอง ซึ่งคาดว่าจะทำให้ชุมชนมีการเจริญเติบโตอีกมากในอนาคต

ส่วนชุมชนเมืองปทุมธานี ตามขอบเขตผังเมืองรวมเมืองปทุมธานีมีบทบาทในการเป็นแหล่งงานที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร ด้วยแรงงานการผลิตส่วนใหญ่เป็นประชากรที่พักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียง และจากการที่พื้นที่ใกล้ชิดกับกรุงเทพมหานครซึ่งมีการให้บริการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ ที่สูงกว่าทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ทำให้มีการพึ่งพิงกันอย่างใกล้ชิด จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของกรุงเทพด้วย และนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเติบโตของชุมชนในระยะแรกเป็นไปอย่างแข็งแกร่งเว้นการขยายตัวของพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องเสมอมา แต่ใน

ปัจจุบันชุมชนมีการขยายตัวสูงในด้านการพัฒนาที่ดินขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นนิคมอุตสาหกรรม อาคารพาณิชย์ และบ้านพักอาศัย ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการขยายตัวออกมาจากพื้นที่กรุงเทพมหานครและอีกส่วนหนึ่งเป็นไปตามภาวะการเติบโตของชุมชนเอง ซึ่งคาดว่าจะทำให้ชุมชนมีการเจริญเติบโตอีกมากในอนาคต จากการศึกษาสภาพพื้นที่ของชุมชน โดยเฉพาะในด้านการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน คาดว่าการเติบโตของชุมชนคงเกิดได้ในแทบทุกทิศทาง ตามแนวนอนเป็นส่วนใหญ่ บริเวณที่สำคัญได้แก่

๑. **ด้านทิศเหนือ** ได้แก่บริเวณต่อเนื่องกับศูนย์ราชการจนถึงทางหลวงชนบทหมายเลข ๓๑๑๒ - ๐๑ โดยมีสะพานปทุมธานีเป็นปัจจัยดึงดูดในการเข้าถึง

๒. **ด้านทิศตะวันออก** ได้แก่พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๑๘๖ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๑๐๐ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๖ (ไปรังสิตและอำเภอปากเกร็ด)

๓. **ด้านใต้** ได้แก่บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๗ ซึ่งในอนาคตอันใกล้ มีถนนโครงการสายนนทบุรี - บางบัวทอง เชื่อมกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๗

๔. **ด้านตะวันตก** ได้แก่บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๗ และถนนสายปทุมธานี - ลาดหลุมแก้ว

แนวโน้มการขยายตัวของชุมชนในอนาคต จากการศึกษาสภาพพื้นที่ของชุมชน โดยเฉพาะในด้านการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน คาดว่าการเติบโตของชุมชนคงเกิดได้แทบทุกทิศทาง ตามแนวนอนเป็นส่วนใหญ่ บริเวณต่อเนื่องกับศูนย์ราชการจนถึงทางหลวงชนบทหมายเลข ๓๑๑๒ - ๐๑ พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๗ มีถนนโครงการสายนนทบุรี - บางบัวทอง บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๗ และถนนสายปทุมธานี - ลาดหลุมแก้ว

๒.๒.๑๐ แหล่งศิลปกรรม วัฒนธรรม และโบราณคดี

ความเสื่อมโทรมและความเสียหายของแหล่งศิลปกรรม วัฒนธรรมและโบราณคดีของจังหวัดปทุมธานี กำลังเป็นปัญหาที่น่าวิตกในปัจจุบัน เนื่องจากแหล่งศิลปกรรมที่สำคัญของชาติหลายแห่งถูกทำลายจนหมดสภาพหรือยากแก่การที่จะดำเนินแก้ไขให้อยู่ในสภาพที่ดำรงคุณค่าต่อไปได้ การแก้ปัญหาที่ผ่านมายังขาดการพิจารณาถึงต้นเหตุที่แท้จริงของปัญหานั้น จึงเกิดเป็นปัญหาที่ไม่มีสิ้นสุด ซึ่งสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่สำคัญมี ๒ ประการ คือ ๑) ความแตกต่างกันของสภาพดินฟ้าอากาศในแต่ละภาคของประเทศประกอบกับภัยธรรมชาติ และ ๒) การถูกทำลายโดยการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ การใช้ที่ดินไม่เหมาะสม การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและรูปแบบโดยการยอมรับวัฒนธรรมใหม่เข้ามาในสังคมไทย การขาดความสำนึกต่อส่วนร่วม การก่อสร้างทางด้านสาธารณูปโภค และภาวะมลพิษ เช่น แร่รังสีสะท้อนจากยานพาหนะ เขม่าควัน ทัศนอุจาด เป็นต้น ปัจจุบันแหล่งศิลปกรรม วัฒนธรรม และโบราณคดีของจังหวัดปทุมธานี เช่น วัดสะแก อำเภอสามโคก วัดเขียนเขต อำเภอธัญบุรี วัดรังสิตา อำเภอเมือง และวัดสิงห์ อำเภอสามโคก เป็นต้น เกิดปัญหาตัวอักษรกะเทาะหลุดออก ขาดการบำรุงดูแลรักษา รวมถึงการย้ายโบราณวัตถุไปครอบครองที่อื่น ฯลฯ ซึ่งศิลปกรรม วัฒนธรรมและโบราณคดี มีดังนี้

(๑) **วัดสะแก** ตั้งอยู่ที่หมู่ ๒ ตำบลสามโคก อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย พระประธานสมัยอยุธยา สร้างด้วยศิลาแลง หน้าตักกว้างสามศอก สูงหกศอก ประดิษฐานในโบสถ์ พระพุทธรูปปางอุ้มบาตรสมัยอยุธยา สูงสามศอก ประดิษฐานในโบสถ์ ๑ องค์ และอยู่บนหอสวดมนต์ ๑ องค์ พระปางหน้าโบสถ์สร้างด้วยศิลาแลง โบสถ์เก่าสมัยอยุธยาอายุประมาณ ๔๐๐ ปี ภายในมีพระพุทธรูปปั้น ๔ องค์ ปัจจุบันพบว่ากุฏิไทยทรงรามัญมีสภาพชำรุดทรุดโทรมมาก ขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญอนุรักษ์ไว้ให้คงสภาพเดิม

(๒) วัดเขียนเขต ตั้งอยู่ที่หมู่ ๒ ตำบลบึงยี่โถ อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ภายในวัดมีจิตรกรรมฝาผนัง เป็นภาพวาดสี ระบายสี ลงบนแผ่นไม้ติดกับผนังอุโบสถจะเขียนเกี่ยวกับประเพณีที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา วิหารหลวงพ่อพุทธโสธรจำลอง กุฎีลักษณะทรงไทยประยุกต์ และฌาปนสถาน (เมรุ) สถาปัตยกรรมถูกทำลายลงไปมากจากผู้ทิ้งเอาไม่ถึงการณ์

(๓) วัดรังสิมา ตั้งอยู่ที่ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ภายในวัดประกอบไปด้วยหอพระไตรปิฎก กำแพงแก้ว รอยพระพุทธบาทมีขนาดกว้าง ๒๐ นิ้ว ความยาว ๔๖ นิ้ว และธรรมมาสทอง อายุประมาณ ๔๐ – ๕๐ ปี สภาพวิหารชำรุดทรุดโทรมมาก ไม่มีการทำนุบำรุง และยังถูกขุดเพื่อหาสมบัติอีกด้วย

(๔) วัดสิงห์ ตั้งอยู่บนฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลสามโคก อำเภอโคก จังหวัดปทุมธานี ภายในบริเวณวัดเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปองค์สำคัญ คือ หลวงพ่อโต พระพุทธรูปปางมารวิชัยศิลปะสมัยอยุธยา มีพิพิธภัณฑิ์โบราณวัตถุศิลปะมอญ

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมประจำจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานและหัวหน้าหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นเป็นเลขานุการ รวมทั้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะอนุกรรมการ ทำหน้าที่หลักที่สำคัญในการพิจารณากำหนดแผนการปฏิบัติงาน กำกับดูแล แก้ไขปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในพื้นที่ รวมทั้งประสานการดำเนินงานของหน่วยของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น ฯลฯ ในการดำเนินการต่างๆที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑๑ สถิติการร้องเรียน

สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ จังหวัดปทุมธานีได้รับเรื่องร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ รวมทั้งสิ้น ๙๖ ครั้ง โดยเรื่องที่มีการร้องเรียนมากที่สุด คือ เรื่องอากาศ (ฝุ่นละออง/เขม่าควัน) ๒๘ ครั้ง รองลงมาคือ เรื่องกลิ่น ๒๒ ครั้ง เรื่องน้ำ ๒๒ ครั้ง เรื่องเสียง ๑๙ ครั้ง และเรื่องอื่นๆ ๕ ครั้ง ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๐ สถิติการร้องเรียนปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดปทุมธานี

ปีงบประมาณ พ.ศ.	จำนวนการร้องเรียน (ครั้ง)					รวมจำนวนเรื่อง ที่ร้องเรียนทั้งหมด (ครั้ง)
	น้ำ	อากาศ	เสียง	กลิ่น	อื่นๆ	
๒๕๕๑	๙	๖	๑๑	๑๓	๒	๔๑
๒๕๕๒	๒๖	-	๓	๔	๒๑	๕๔
๒๕๕๓	๑๖	๘	๘	๒๐	๔	๕๖
๒๕๕๔	๑๒	๗	๕	๑๓	๔	๔๑
๒๕๕๕	๑๔	๑๒	๑๙	๒๒	๑๒	๗๙
๒๕๕๖	๒๒	๒๘	๑๙	๒๒	๕	๙๖
๒๕๕๗	๒๑	๒๑	๑๓	๒๕	๕	๘๕
๒๕๕๘	๑๘	๑๑	๑๑	๖	๒	๔๘

๒.๓ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและทิศทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๓.๑ การวิเคราะห์สภาพปัญหา

จากข้อมูลสถานการณ์และปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดปทุมธานี สามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สภาพปัญหาและผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อชี้ให้เห็นถึงความรุนแรง และแนวโน้มของปัญหา ซึ่งวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้ในแต่ละหัวข้อกับค่ามาตรฐาน (ถ้ามี) โดยพิจารณาปัญหาที่มีค่าต่ำกว่าค่ามาตรฐาน และพิจารณาเปรียบเทียบจากข้อมูลย้อนหลังถึงข้อมูลปัจจุบัน ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางลบหรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สาเหตุ ผลกระทบ และการป้องกันแก้ไขปัญหานั้นผ่านมา

ตารางที่ ๒๑ สรุปปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ และการป้องกันแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ

ประเภท	สรุปปัญหา	พื้นที่ที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลกระทบ	การป้องกันแก้ไขปัญหานั้นผ่านมา
๑. ทรัพยากรดินและที่ดิน	๑. สภาพดินไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ การปลูกข้าวได้ผลผลิตที่ต่ำ ๒. การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ๓. สภาพดินเสื่อมโทรม	อ. เมือง อ. คลองหลวง อ. ลำลูกกา อ. ธัญบุรี	๑. เนื่องจากลักษณะดินเป็นดินเหนียวตลอดชั้นดิน การระบายน้ำไม่ดี ๒. การขยายตัวของชุมชนเมือง และการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม และการค้าอย่างรวดเร็ว	๑. เกิดปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ๒. การขยายตัวของเศรษฐกิจที่รวดเร็วทำให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม	๑. ปี พ.ศ.๒๕๕๕ การแก้ไขสภาพดินเพื่อปรับปรุงคุณสมบัติของดินของจังหวัดปทุมธานี ที่ผ่านมาโดยหน่วยงานจากสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดนครนายกได้ดำเนินโครงการต่างๆ เช่น โครงการอนุรักษ์ดินและน้ำโดยการสาธิต และทดสอบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น ๒. การจัดทำผังเมืองรวมของจังหวัดปทุมธานีเพื่อกำหนดขอบเขตการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและการใช้ที่ดินที่เหมาะสม
๒. ทรัพยากรน้ำ	ปัญหาน้ำท่วมในหน้าฝน	อ. เมือง อ. สามโคก อ. ลาดหลุมแก้ว	เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน และมีคูคลองเป็นจำนวนมาก	๑. ทำให้เกิดปัญหาด้านสาธารณสุข ๒. ประชาชนได้รับความยากลำบากในการประกอบอาชีพ ๓. ทรัพย์สินของประชาชนได้รับความเสียหาย	หน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดได้ดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในส่วนที่รับผิดชอบ

ตารางที่ ๒๒ สรุปปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ และการป้องกันแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

ประเภท	สรุปปัญหา	พื้นที่ที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลกระทบ	การป้องกันแก้ไขปัญหามา
๑.คุณภาพน้ำ	๑. ปัญหาน้ำทิ้งและเน่าเสียจากครัวเรือน/ชุมชนบ้านจัดสรร ๒. ปัญหาน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ๓. น้ำเสียจากภาคเกษตรกรรม ๔. ปัญหาวัชพืชปกคลุมทำให้แหล่งน้ำตื้นเขินและเน่าเสีย ๕. การรุกรานลำคลองและการถมคลองสาธารณะ	อ. ลำลูกกา อ. ธัญบุรี อ. เมือง อ. คลองหลวง อ. ลาดหลุมแก้ว อ. สามโคก อ. หนองเสือ	๑. ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมรองรับเพียงพอทั่วถึง ๒. แหล่งกำเนิดน้ำเสียมาจากหลายแหล่งมีความยุ่งยากในการจัดการปัญหาด้านเทคนิคและการจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย	๑. เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย ๒. เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค ๓. มีผลกระทบต่อสุขภาพและการเลี้ยงปลา ๔. เกิดกลิ่นไม่พึงประสงค์ ๕. มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้อุปโภคบริโภค	๑. ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี ๒. ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบเฝ้าระวัง และดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๓. สร้างจิตสำนึกและจัดทำโครงการนำร่อง เช่น โครงการคลองสวยน้ำใส โครงการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ
๒.คุณภาพอากาศ	๑. ปัญหาฝุ่นละอองและกลิ่นจากโรงงานอุตสาหกรรม ๒. ปัญหาควันดำและฝุ่นละอองจากการจราจร	พื้นที่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมและริมถนนสายหลัก	๑. การนำรถที่เสื่อมสภาพมาใช้งาน ๒. โรงงานไม่มีระบบ/มาตรการป้องกันหรือลดผลกระทบต่อด้านคุณภาพอากาศที่มีประสิทธิภาพ	มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน	๑. ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบเฝ้าระวัง และดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๒. รณรงค์เลิกใช้รถยนต์ที่มีปริมาณควันดำเกินมาตรฐานและเสียงดัง

ตารางที่ ๒๒ สรุปปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ และการป้องกันแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ประเภท	สรุปปัญหา	พื้นที่ที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลกระทบ	การป้องกันแก้ไขปัญหาค่าที่ผ่านมา
๓.คุณภาพเสียง	๑. เสียงดังจากยานพาหนะ โรงงาน อุตสาหกรรม บางประเภท รบกวนประชาชน โดยรอบพื้นที่	โรงงาน อุตสาหกรรม อยู่ต่อเรือ ร้านซ่อมรถ	๑. การนำรถที่เสื่อมสภาพมาใช้ ๒. การขาดการศึกษาผลกระทบทางเสียงในพื้นที่อย่างรัดกุม	มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน	๑. ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบ ฝ้าระวัง และดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๒. รณรงค์เลิกใช้รถยนต์ที่มีปริมาณควันดำเกินมาตรฐานและเสียงดัง
๔.ขยะมูลฝอย	๑. การลักลอบทิ้งขยะ ๒. ไม่มีพื้นที่กำจัดขยะ หรือมีแต่ไม่สามารถใช้ได้ ๓. การกำจัดขยะยังไม่ถูกหลักสุขาภิบาล	อ. ลำลูกกา อ. ธัญบุรี อ. เมือง อ. คลองหลวง อ. ลาดหลุมแก้ว อ. สามโคก	๑. ประชาชนต่อต้านคัดค้าน ๒. ประชาชนขาดจิตสำนึก ๓. จัดหาที่ดินเพื่อใช้กำจัดขยะไม่ได้ ๔. อิทธิพลของการเมืองท้องถิ่น ๕. กำจัดขยะไม่ถูกหลักวิชาการ	๑. เกิดกลิ่นไม่ประสงค์ต่อประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง ๒. เกิดปัญหาด้านสาธารณสุข ๓. เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค ๔. ทำให้ท่อระบายน้ำอุดตัน และน้ำชะจากบ่อขยะเป็นสาเหตุหนึ่งของน้ำเน่าเสีย ๕. ที่ดินข้างเคียงบ่อขยะราคาตกต่ำ ๖. กระทบต่อการประกอบอาชีพ	๑. สร้างจิตสำนึก ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และผู้นำหมู่บ้าน ๒. แต่งตั้งคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหามูลฝอย เพื่อหาทางแก้ไขปัญหามูลฝอย ๓. รณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง โดยได้จัดทำโครงการส่งเสริมการจัดการขยะโดยชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๖ ๔. สนับสนุนให้บริษัทเอกชนเข้ามาดำเนินการ
๕.กากสารพิษและสารอันตราย	การใช้สารเคมีในการทำการเกษตรของเกษตรกร	พื้นที่ทางการเกษตรของจังหวัดปทุมธานี	ความต้องการผลผลิตจากการเกษตรมากยิ่งขึ้นทำให้มีการนำเข้าสารเคมีเพิ่มมากขึ้น	๑. เกิดปัญหาด้านมลพิษทางน้ำ เนื่องจากมีการสะสมสารพิษที่ใช้ในการเกษตร ๒. กากสารพิษติดปะปนไปกับขยะมูลฝอยทั่วไป	ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานีได้ดำเนินการจัดทำโครงการโรงเรียนเกษตรกรข้าว โครงการโรงเรียนเกษตรกรไม้ผัก เป็นต้น

ตารางที่ ๒๒ สรุปปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ และการป้องกันแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ประเภท	สรุปปัญหา	พื้นที่ที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลกระทบ	การป้องกันแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา
๖.สิ่งแวดล้อมเมือง	การขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเมืองและอุตสาหกรรม การค้า ธุรกิจอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง	บริเวณเทศบาลเมืองคูคต อ.คลองหลวง อ.ลำลูกกา อ. เมืองปทุมธานี	การพัฒนาเมืองที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่องขาดการจัดการในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม การขาดการจัดผังเมืองรวม	๑. เกิดปัญหาด้านมลพิษทางน้ำ เนื่องมาจากการสะสมสารพิษที่ใช้ในการเกษตร ๒. กากสารพิษติดปะปนไปกับขยะมูลฝอยทั่วไป	ปี พ.ศ.๒๕๔๕ จังหวัดปทุมธานีได้มีผังเมืองรวมที่ใช้บังคับอยู่จำนวน ๒ ผัง คือ ๑. ผังเมืองรวมประชาธิปไตย - คลองหลวง ที่ประกาศใช้แล้วและหมดอายุ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการต่ออายุ ๒. ผังเมืองรวมชุมชนคูคต ปัจจุบันผังเมืองรวมเมืองปทุมธานีได้ประกาศใช้แล้ว เหลือในบางอำเภอที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการขั้นตอนสุดท้าย
๗.สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม	๑.ความเสื่อมโทรมของแหล่งศิลปกรรม ๒.การถูกบุกรุกและทำลายแหล่งศิลปกรรมและโบราณคดี	แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดีของจังหวัด เช่น วัดสะแก อ.สามโคก วัดเขียนเขต อ.ธัญบุรี วัดรังสิตา อ.เมือง	๑. สภาพดินฟ้าอากาศและภัยธรรมชาติ ๒. ถูกทำลายโดยมนุษย์ โดยการใช้ที่ดินไม่เหมาะสม ๓. ภาวะมลพิษ เช่น แรงสั่นสะเทือนจากพาหนะ เขม่าควัน เป็นต้น	เกิดความทรุดโทรมของโบราณสถานต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ศิลปกรรม	ปี พ.ศ.๒๕๔๕ คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและศิลปกรรมประจำจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ทำหน้าที่หลักที่สำคัญในการพิจารณา กำหนดแผนการปฏิบัติการ กำกับดูแลและแก้ไขปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

๒.๓.๑ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

๑) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

ตารางที่ ๒๓ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ

ปัญหา	ตัวชี้วัด ที่ใช้ใน การประเมิน ความสำคัญ ของปัญหา	คะแนนของเกณฑ์และค่าถ่วงน้ำหนักที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา															รวม คะแนน ทั้งหมด	สรุป ลำดับ ความ สำคัญ ของ ปัญหา
		เกณฑ์ที่ ๑			เกณฑ์ที่ ๒			เกณฑ์ที่ ๓			เกณฑ์ที่ ๔			เกณฑ์ที่ ๕				
		รุนแรง น้อย ๑	รุนแรง ปาน กลาง ๒	รุนแรง มาก ๓	รุนแรง น้อย ๑	รุนแรง ปาน กลาง ๒	รุนแรง มาก ๓	รุนแรง น้อย ๑	รุนแรง ปาน กลาง ๒	รุนแรง มาก ๓	รุนแรง น้อย ๑	รุนแรง ปาน กลาง ๒	รุนแรง มาก ๓	สนใจ น้อย ๑	สนใจ ปาน กลาง ๒	สนใจ มาก ๓		
๑. สภาพดินเสื่อมโทรมไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ปลูกข้าวได้ผลผลิตต่ำ		/				/			/		/			/			๗	๖
๒. การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่		/				/		/				/		/			๗	๖
๓. ปัญหาน้ำท่วมในหน้าฝน			/				/			/		/				/	๑๓	๔

เกณฑ์จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

๑. เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วและส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในจังหวัด
๒. เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในจังหวัด
๓. เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจระดับครัวเรือนของประชาชนในจังหวัด
๔. เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบันยังไม่ส่งผลกระทบ แต่มีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้นในระยะ ๕ ปี
๕. เป็นปัญหาที่กระแสวิกฤตให้ความสนใจและมีการติดตามอย่างใกล้ชิด

๒) ด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ ๒๔ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

ปัญหา	ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินความสำคัญของปัญหา	คะแนนของเกณฑ์และค่าถ่วงน้ำหนักที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา															รวมคะแนนทั้งหมด	สรุปลำดับความสำคัญของปัญหา
		เกณฑ์ที่ ๑			เกณฑ์ที่ ๒			เกณฑ์ที่ ๓			เกณฑ์ที่ ๔			เกณฑ์ที่ ๕				
		รุนแรงน้อย ๑	รุนแรงปานกลาง ๒	รุนแรงมาก ๓	รุนแรงน้อย ๑	รุนแรงปานกลาง ๒	รุนแรงมาก ๓	รุนแรงน้อย ๑	รุนแรงปานกลาง ๒	รุนแรงมาก ๓	รุนแรงน้อย ๑	รุนแรงปานกลาง ๒	รุนแรงมาก ๓	สนใจน้อย ๑	สนใจปานกลาง ๒	สนใจมาก ๓		
๑. ปัญหาน้ำเสีย				/			/			/			/			/	๒๐	๑
๒. การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย				/		/			/				/			/	๑๙	๒
๓. คุณภาพอากาศและเสียง			/			/			/				/			/	๑๗	๓
๔. สิ่งแวดล้อมเมือง		/			/			/			/			/			๘	๕
๕. สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม		/			/			/			/			/			๗	๖

เกณฑ์จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

๑. เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วและส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในจังหวัด

๓. เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจระดับครัวเรือนของประชาชนในจังหวัด

๕. เป็นปัญหาที่กระแสวิกฤตให้ความสนใจและมีการติดตามอย่างใกล้ชิด

๒. เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในจังหวัด

๔. เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบันยังไม่ส่งผลกระทบ แต่มีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้นในระยะ ๕ ปี

๒.๔ การวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดปทุมธานี ด้วยวิธี SWOT Analysis

<p>ปัจจัยภายใน จังหวัด</p>	<p>จุดแข็ง (Strength ; S)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การอุตสาหกรรม ๒. การเกษตร ๓. การศึกษา ๔. การพาณิชย์ ๕. สังคม ๖. คมนาคม/ท่องเที่ยว ๗. การพลังงาน ๘. ข้าวหอมปทุมธานีปลูกได้ตลอดทั้งปี และมี ต้นทุนการขนส่งต่ำกว่าจังหวัดอื่น 	<p>จุดอ่อน (Weaknesses ; W)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม ๒. ปัญหาการจัดระบบการผลิตภายในจังหวัด ๓. ปัญหาแรงงานอพยพและแรงงานต่างด้าว ๔. ปัญหาการบังคับใช้ผังเมือง ๕. ปัญหาแรงงานมีทักษะฝีมือแรงงานต่ำ
<p>ปัจจัยภายนอก จังหวัด</p>	<p>โอกาส (Opportunities ; O)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. นโยบายของรัฐที่เอื้อต่อการพัฒนาจังหวัด ๒. ตลาดการค้าเสรีทำให้ความต้องการสินค้าและ อุตสาหกรรมบางประเภทเพิ่มขึ้น ๓. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรม ๔. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย ๕. มีความต้องการฝีมือแรงงานจากตลาดแรงงาน ๖. ความก้าวหน้าทางไอที สามารถนำมาพัฒนา จังหวัดได้ ๗. พืชเกษตรปลอดภัยเป็นที่ต้องการ ๘. กระแสการตื่นตัวในการดูแลสุขภาพของ ประชาชน ทำให้มีความต้องการผลิตภัณฑ์ที่ เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ๙. สามารถรองรับและกระจายความเจริญในทุก ด้าน ๑๐. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสินค้า OTOP ทำให้ มีโอกาสผลักดันสินค้า OTOP มากขึ้น ๑๑. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการปลูกปาล์ม น้ำมันในพื้นที่รังสิต ๑๒. บทบาทของประเทศไทยในเวทีโลกสามารถ นำมาเอื้อต่อการพัฒนาจังหวัด ๑๓. โอกาสในการเพิ่มมูลค่าจากการใช้ฟางข้าวใน การทำปุ๋ยและอาหารสัตว์ 	<p>อุปสรรค (Threats ; T)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ปัญหาหาเสพติดในชุมชน ๒. น้ำท่วม ๓. การเปิดเสรีทางการค้าทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีการแข่งขัน สูง ๔. การขยายตัวของสังคมและแหล่งบริการทำให้มีแหล่งมั่วสุม ของเยาวชน ๕. ปัญหาแรงงานต่างด้าว (มีการมั่วสุม ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน) ๖. สินค้าราคาถูกจากจีนเข้ามาตีตลาด ๗. การรุกร้าการใช้พื้นที่การเกษตรเป็นที่อยู่อาศัยและโรงงาน อุตสาหกรรม ๘. โรคระบาดสุกรมี่ผลเชิงลบต่อกิจการโรงงานฆ่าสัตว์ ๙. ช่องทางการแพร่ระบาดของยาเสพติดและค่านิยมที่ไม่พึง ประสงค์เข้าถึงเยาวชน ทำให้การแก้ปัญหาหาเสพติดและ ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ๑๐. การขยายตัวของชุมชนเมืองเข้าใกล้เขตโรงงาน อุตสาหกรรม ทำให้เป็นปัญหาให้กับเจ้าของโรงงาน ๑๑. ร้านโชห่วยได้รับผลกระทบเชิงลบจากศูนย์กลางการค้า ปลีกและส่ง ๑๒. มลภาวะจากสุนัขและแมวจรจัดมีผลเสียต่อการท่องเที่ยว และการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า ๑๓. การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (GMO มาตรฐานสินค้า) เป็นข้อจำกัดในการขายสินค้า ๑๔. พื้นที่จังหวัดปทุมธานีมีความเสี่ยงสูงจากโรคพิษสุนัขบ้าที่ ระบาดจากสุนัขและแมวจรจัดมาก เป็นอันดับ ๓ ของประเทศ ๑๕. ข้าวหอมปทุมธานีมีต้นทุนการผลิตสูงและมีเปอร์เซ็นต์ การส่งออกลดลง มีปัญหาเพื่อยะกระโดดสีน้ำตาล

๒.๕ การวิเคราะห์ทิศทางยุทธศาสตร์ของจังหวัดปทุมธานี (TOWs Matrix)

ทิศทางเชิงรุก (SO Strategy)	ทิศทางเชิงแก้ไข (WO Strategy)
๑. ปรับระบบการบริหารจัดการไปสู่โรงงานอุตสาหกรรมสีเขียว ๒. ส่งเสริมการผลิตที่สร้างสรรค์ระดับชุมชน ๓. เพิ่มองค์ความรู้เชิงธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการและสถาบันการผลิต ๔. พัฒนาชุมชนและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีทางสังคมด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ๕. พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการท่องเที่ยวและยกระดับคุณภาพชีวิต	๑. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพให้เป็นเครือข่ายผู้ประกอบการที่เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างอำนาจการต่อรองในตลาดผู้ค้า ๒. เพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน ๓. สร้างเสริมสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อเมื่อนำอยู่
ทิศทางเชิงป้องกัน (ST Strategy)	ทิศทางเชิงรับ (WT Strategy)
๑. สร้างระบบและกลไกในการควบคุมเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่ระดับชุมชน ๒. บริหารจัดการด้านคุณภาพการผลิตอย่างเป็นระบบและครบวงจร ๓. เสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีทางสังคมด้วยกระบวนการเรียนรู้	-

๒.๖ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๖.๑ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

ตารางที่ ๒๕ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติตามประเด็นปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ

ลำดับที่	ประเด็นปัญหาด้านการจัดลำดับความสำคัญ	ข้อเสนอแนะ/แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ
๑.	สภาพดินเสื่อมโทรมไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ ปลูกข้าวได้ผลผลิตต่ำ	ดำเนินการปรับปรุงคุณสมบัติของดิน โดยวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ
๒.	การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่	กำหนดขอบเขตและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมตามผังเมืองรวมของจังหวัดปทุมธานี
๓.	ปัญหาน้ำท่วมในหน้าฝน	๑. การพัฒนาแหล่งน้ำโดยการขุดลอกคูคลอง และกำจัดวัชพืช เพื่อเพิ่มพื้นที่รับน้ำและระบายน้ำได้รวดเร็วขึ้น ๒. วางแผนบริหารจัดการน้ำและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๒ ด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ ๒๖ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	ประเด็นปัญหาตามการจัดลำดับความสำคัญ	ข้อเสนอแนะ/แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา
๑.	ปัญหาน้ำเสีย	<p>๑. รณรงค์ให้ครัวเรือนติดตั้งบ่อดักไขมันก่อนระบายน้ำลงสู่คูคลอง</p> <p>๒. ปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชน ให้รักษาคูคลอง เช่น โครงการคลองสวยน้ำใส</p> <p>๓. ให้ความสำคัญกับระบบบำบัดน้ำเสียตามแหล่งชุมชนโดยการตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานของกฎหมาย</p> <p>๔. ร่วมตรวจสอบ เฝ้าระวังการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานสู่แหล่งน้ำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินคดีกับโรงงานที่ก่อมลพิษ</p> <p>๕. จัดทำแผนดำเนินงานในการวางแผนรับมือปัญหาอุทกภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต</p> <p>๖. ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานงานเพื่อรับมือปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อเกิดอุทกภัยเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ที่เกิดอุทกภัยร่วมกับสภาพพื้นที่</p>
๒.	การจัดการขยะมูลฝอย	<p>๑. สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชน</p> <p>๒. รณรงค์ลดปริมาณขยะ เช่น จัดทำโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ โครงการส่งเสริมการจัดการขยะโดยชุมชน</p> <p>๓. สนับสนุนการดำเนินงานของ อปท.</p> <p>๔. ร่วมตรวจสอบการลักลอบทิ้งขยะและดำเนินคดีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p>
๓.	ปัญหาคุณภาพอากาศและเสียง	<p>๑. ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบเฝ้าระวังผลกระทบด้านอากาศและเสียง และดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิด</p> <p>๒. รณรงค์ให้ใช้รถที่ผ่านการตรวจสภาพได้มาตรฐานกรมการขนส่งทางบก</p> <p>๓. รณรงค์ลดการเผาในที่โล่ง โดยจัดทำโครงการบูรณาการจัดการสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพื่อลดโลกร้อน</p>
๔.	สิ่งแวดล้อมเมือง	ควบคุมการขยายตัวของเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามผังเมืองรวม
๕.	สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม	สร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อแจ้งเบาะแสการบุกรุกทำลายแหล่งศิลปกรรมและโบราณคดีในกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๒๗ การวิเคราะห์และเชื่อมโยงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นปัญหา	แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙	ยุทธศาสตร์ ทส.	ระดับจังหวัด	ระดับท้องถิ่น
ทรัพยากรธรรมชาติ - ทรัพยากรดินและที่ดิน - ทรัพยากรน้ำ	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	- แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๕ กลุ่มน้ำ	แผนพัฒนาจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด	แผนพัฒนาท้องถิ่น
คุณภาพน้ำ	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในทุกระดับ	แผนจัดการน้ำเสียชุมชน	แผนพัฒนาจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด	แผนพัฒนาท้องถิ่น
คุณภาพอากาศและเสียง	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในทุกระดับ	แผนแม่บทคุณภาพอากาศและเสียง พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙	แผนพัฒนาจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด	แผนพัฒนาท้องถิ่น
- ขยะมูลฝอย - กากสารพิษและสารอันตราย	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในทุกระดับ	แผนจัดการขยะมูลฝอยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๖	- แผนพัฒนาจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด - แผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจังหวัดปทุมธานี ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒)	แผนพัฒนาท้องถิ่น
สิ่งแวดล้อมเมือง	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในทุกระดับ	- แผนปฏิบัติการเชิงนโยบายด้านการจัดการพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน - ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์	แผนพัฒนาจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด	แผนพัฒนาท้องถิ่น
สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในทุกระดับ	แผนแม่บทเมืองเก่า	แผนพัฒนาจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด	แผนพัฒนาท้องถิ่น

บทที่ ๓

แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ ในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

๓.๑ หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันปัญหามลพิษทางด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยแปรผันตามจำนวนประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะพื้นที่เมืองศูนย์กลางความเจริญของชุมชน เห็นได้จากปัญหามลพิษด้านต่างๆ และปัญหาการร้องเรียนด้านมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชาชน ปัญหาเหล่านี้เกิดจากการดำเนินกิจกรรมในภาคส่วนต่างๆ เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม ชุมชน การท่องเที่ยว การคมนาคมและขนส่ง การค้าและบริการ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวอาจก่อให้เกิดของเสียและมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาแหล่งน้ำธรรมชาติเสื่อมโทรม ปัญหาการจัดการน้ำเสีย ปัญหาขยะมูลฝอยจากชุมชน ปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง เป็นต้น และจังหวัดปทุมธานี ถูกประกาศให้เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตควบคุมมลพิษตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ พ.ศ.๒๕๓๘ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๘ และได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ พร้อมทั้งได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น จังหวัดปทุมธานี จึงจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ในระดับจังหวัด เพื่อที่จะกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษ ปัญหาน้ำเสีย ขยะมูลฝอย มลพิษทางอากาศและเสียง ซึ่งระบบการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมตามหลักการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดกระบวนการจัดการทำแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด และขั้นตอนการจัดตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการในลักษณะการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ

๓.๒ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อควบคุม ลด และขจัดปริมาณมลพิษจากแหล่งกำเนิดปรับปรุงพื้นที่และแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมหรือปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในพื้นที่
- ๒) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการลดและขจัดมลพิษ รวมทั้งการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเหมาะสม
- ๓) เพื่อรักษาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

๓.๓ วิสัยทัศน์

๑) วิสัยทัศน์ของจังหวัดปทุมธานีตามแผนพัฒนาจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ คือ “ปทุมธานี เป็นเมืองสิ่งแวดล้อมสะอาด อาหารปลอดภัย แหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้และพักผ่อนหย่อนใจของอาเซียน สังคมอยู่เย็นเป็นสุข”

๒) วิสัยทัศน์ของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๖) คือ “การส่งเสริม และประสานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการอนุรักษ์ ป้องกันแก้ไขฟื้นฟูคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

๓.๔ พันธกิจและเป้าหมาย

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดูแลรักษาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๒) ประชาชนในพื้นที่ควบคุมมลพิษจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีจิตสำนึก ตระหนัก และร่วมกันป้องกัน รวมทั้งแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

๓) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมได้รับความคุ้มครอง อนุรักษ์ และฟื้นฟูอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๕ สถานที่ดำเนินการและระยะเวลาดำเนินการ

๑) ดำเนินการภายในจังหวัดปทุมธานี

๒) ระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๓.๖ การติดตามประเมินผล

การนำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ ในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดปทุมธานี ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการฯ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นต้องมีกระบวนการประสานงาน และดำเนินการ เพื่อให้ผู้บริหารหน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้าใจ นำไปสู่การผลักดันให้มีการดำเนินงานตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพและสม่ำเสมอ พร้อมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสิ่งแวดล้อมและแหล่งกำเนิดมลพิษ ให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน และการเข้าถึงข้อมูลของผู้มีส่วนได้เสีย พร้อมทั้งควรมีการติดตามประเมินผล การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ โดยคณะกรรมการจัดทำและติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดเป็นประจำอย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี ทั้งนี้เพื่อทราบผลสำเร็จ หรือปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการทบทวนและปรับปรุงแผนปฏิบัติการฯ ในระยะต่อไป

โดยหลังจากที่หน่วยงานทุกหน่วยงานได้ปฏิบัติดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ นี้แล้วจำเป็นต้องมีการกำกับติดตาม และประเมินผล เพื่อให้ทราบผลและความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานว่าจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดในเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยการติดตามประเมินผล รวมทั้งการปรับปรุงแผนเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และการประเมินผลให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำหรือจัดสร้างระบบการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ซึ่งต้องมีเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จของแผนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้เป็นรูปธรรม และการปรับปรุงแผนต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งมีมาตรการเร่งรัด หากมีโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการช้ากว่าที่กำหนด เนื่องจากแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ เป็นแผนที่มีระยะเวลาการดำเนินงาน ๕ ปี

ดังนั้นต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการติดตามประเมินผลจะทำให้ทราบว่า การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแผนที่กำหนดหรือไม่ และนำข้อมูลที่ได้มาทบทวน และปรับปรุงแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษต่อไป

ทั้งนี้ ควรจัดตั้งคณะอนุกรรมการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินงานพื้นที่เขตควบคุมมลพิษ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเป็นเลขานุการ เพื่อเป็นกลไกในการกำหนดกรอบแนวทาง มาตรการ หรือ แผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษ

ในพื้นที่ พิจารณาให้ความเห็น กำกับ ดูแล และติดตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ และนำไปผนวกเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

๓.๗ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถควบคุม ลด และขจัดปริมาณมลพิษจากแหล่งกำเนิด ปรับปรุงพื้นที่ฟู และแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมหรือปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้
- ๒) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการลดและขจัดมลพิษ รวมทั้งการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเหมาะสม
- ๓) สามารถรักษาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

๓.๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จำนวน ๒๖ โครงการ ดังนี้

ตารางที่ ๒๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ที่	โครงการ	หลักการ และ เหตุผล / ลักษณะ โครงการ	หน่วยดำเนินการ		งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	แหล่ง เงิน งบประ มาณ
			ดำเนินการ	สนับสนุน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔		
๑	โครงการ กำจัดวัชพืช ในคลอง ชลประทาน จำนวน ๕ แห่ง	ลดจำนวน ของวัชพืช เพื่อให้ น้ำ ในคลองมี ความ สะอาด	โครงการฯ รังสิตเหนือ	กรม ชลประทาน	๑,๓๙๙,๐๐๐	๑,๓๙๙,๐๐๐	๑,๓๙๙,๐๐๐	๑,๓๙๙,๐๐๐	๑,๓๙๙,๐๐๐	๖,๙๙๕,๐๐๐	งบกลาง

ตารางที่ ๒๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ต่อ)

ที่	โครงการ	หลักการและเหตุผล / ลักษณะโครงการ	หน่วยดำเนินการ		งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	แหล่งเงินงบประมาณ
			ดำเนินการ	สนับสนุน	2560	2561	2562	2563	2564		
๒	โครงการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชน ลด คัดแยก ขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน ๓R	เพื่อลดปริมาณขยะ	เทศบาลตำบลบางพูน	-	๘๐,๐๐๐					๘๐,๐๐๐	อปท.
๓	โครงการกำจัดวัชพืชโดยเครื่องจักร	เพื่อเป็นการลดมลภาวะทางน้ำ	โครงการฯ พระยาบรรลือ	กรมชลประทาน	๖๕๐,๐๐๐					๖๕๐,๐๐๐	กรมชลประทาน
๔	โครงการคูคตเมืองสะอาด	เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชนและเทศบาล	กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองคูคต	-	๕๐๐,๐๐๐					๕๐๐,๐๐๐	งบประจำปี
๕	โครงการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย และเครื่องตรวจวัดคุณภาพน้ำบริเวณคลองเปรมประชากร หมู่ที่ ๒ ตำบลบางพูน	เพื่อบำบัดน้ำในคูคลองให้มีคุณภาพที่ดี	อุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร่วมกับเทศบาลตำบลบางพูน	อุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ติดตั้งแล้วอยู่ระหว่างส่งมอบให้เทศบาลตำบลบางพูน ดูแลต่อไป					อุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	

ตารางที่ ๒๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ต่อ)

ที่	โครงการ	หลักการและเหตุผล / ลักษณะโครงการ	หน่วยดำเนินการ		งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	แหล่งเงินงบประมาณ	
			ดำเนินการ	สนับสนุน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔			
๖	โครงการเมื่อนำอยู่เทศบาลนำอยู่	ปรับปรุงคุณภาพน้ำในคูคลอง	กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองคูคต	-	๓๐๐,๐๐๐						๓๐๐,๐๐๐	
๗	โครงการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์กำจัดมูลฝอยฝังตะวันออกจังหวัดปทุมธานี	เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้มีความร่มรื่น สวยงาม ลดภาวะโลกร้อน และมลพิษทางอากาศ	กองช่าง เทศบาลเมืองคูคต		๓๐๐,๐๐๐						๓๐๐,๐๐๐	
๘	โครงการก่อสร้างเครื่องเก็บขยะอัตโนมัติลำรางระบายน้ำ	เพื่อให้ลำคลองและคูระบายน้ำสะอาด	กองช่าง เทศบาลเมืองคูคต		๕,๐๐๐,๐๐๐						๕,๐๐๐,๐๐๐	
๙	โครงการจัดการขยะโดยชุมชน	เพื่อให้ชุมชนมีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะโดยใช้หลัก ๓R	เทศบาลเมืองบางคูวัด		๑๐๐,๐๐๐						๑๐๐,๐๐๐	

ตารางที่ ๒๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ต่อ)

ที่	โครงการ	หลักการและเหตุผล /ลักษณะโครงการ	หน่วยดำเนินการ		งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	แหล่งเงิน งบประมาณ	
			ดำเนินการ	สนับสนุน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔			
๑๐	โครงการปรับปรุง ภูมิทัศน์ ล้างทำ ความสะอาดถังขยะ	ลดการติดเชื้อและ โรคติดต่อต่างๆ ที่ เกิดจากการมีขยะ ตกค้าง	เทศบาลเมือง บางคูวัด		๑๐๐,๐๐๐						๑๐๐,๐๐๐	
๑๑	โครงการจัดวางถัง ขยะคัดแยก บริเวณ ป้ายรถประจำทาง	เพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึก ให้ ประชาชนรู้จักการคัด แยกขยะ	เทศบาลเมือง บางคูวัด		๑๐๐,๐๐๐						๑๐๐,๐๐๐	
๑๒	โครงการสร้างและ พัฒนาเครือข่าย อุตสาหกรรม สิ่งแวดล้อม	กระบวนการมีส่วนร่วม ร่วมของทุกภาคส่วน ในรูปแบบเครือข่าย ในการช่วยกำกับดูแล และเฝ้าระวังการเกิด ผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อมจาก โรงงาน	สำนักงาน อุตสาหกรรม จังหวัด ปทุมธานี	กระทรวง อุตสาหกรรม	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	กระทรวง อุตสาหกรรม	

ตารางที่ ๒๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ต่อ)

ที่	โครงการ	หลักการและเหตุผล / ลักษณะโครงการ	หน่วยดำเนินการ		งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	แหล่งเงินงบประมาณ
			ดำเนินการ	สนับสนุน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔		
๑๓	โครงการบริหารจัดการลุ่มน้ำและสถานประกอบการให้มีระบบบำบัดสิ่งแฉะ	๑) เพื่อเป็นการเฝ้าระวังปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม ๒) เพื่อนำระบบบำบัดสิ่งแฉะไปใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ร่วมกับชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแฉะ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหา ร่วมกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขนำไปสู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี	กระทรวงอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-		กระทรวงอุตสาหกรรม
๑๔	โครงการอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry)	เพื่อผลักดันและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยึดมั่นในการประกอบกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมมีภาพลักษณ์ที่ดีและน่าเชื่อถือ	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี	กระทรวงอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-		กระทรวงอุตสาหกรรม

ตารางที่ ๒๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ต่อ)

ที่	โครงการ	หลักการและเหตุผล / ลักษณะโครงการ	หน่วยดำเนินการ		งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	แหล่งเงินงบประมาณ
			ดำเนินการ	สนับสนุน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔		
๑๕	โครงการเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ จังหวัดปทุมธานี	เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของพื้นที่ให้เจริญเติบโตไปพร้อมกัน ตามความเจริญของชุมชน และรักษาสถานแวดล้อมที่ดีอย่างสมดุล โดยความร่วมมือกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ผู้ประกอบการ ส่วนท้องถิ่น และภาคประชากร	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี	กระทรวงอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-		กระทรวงอุตสาหกรรม
๑๖	โครงการเร่งรัดการนำกากอุตสาหกรรมเข้าสู่ระบบ	การบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่ครบวงจรเกี่ยวกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทั้ง ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ก่อกำเนิด ผู้ขนส่ง และผู้กำจัด รวมทั้งผู้กำกับตรวจสอบ เพื่อการนำกากอุตสาหกรรมเข้าสู่ระบบ โดยเฉพาะของเสียอันตราย	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี	กระทรวงอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-		กระทรวงอุตสาหกรรม
๑๗	โครงการส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน	เพื่อลดปัญหามลพิษจากขยะ	เทศบาลเมืองลาดสวาย	ทสจ.	๑,๐๐๐,๐๐๐					๑,๐๐๐,๐๐๐	

ตารางที่ ๒๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ต่อ)

ที่	โครงการ	หลักการและเหตุผล / ลักษณะโครงการ	หน่วยดำเนินการ		งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	แหล่งเงินงบประมาณ	
			ดำเนินการ	สนับสนุน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔			
๑๘	โครงการส่งเสริมการใช้จุลินทรีย์ในชุมชน	เพื่อลดปัญหามลพิษทางน้ำ	เทศบาลเมืองลาดสวาย	ทสจ.	๑,๐๐๐,๐๐๐						๑,๐๐๐,๐๐๐	
๑๙	โครงการส่งเสริมการตัดแยกและแปรรูปขยะอินทรีย์ไปใช้ประโยชน์	- เพื่อส่งเสริมการคัดแยกและแปรรูปขยะอินทรีย์ไปใช้ประโยชน์ - เพื่อลดขยะจากครัวเรือน - สร้างจิตสำนึกและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	เทศบาลเมืองท่าโขลง		๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐				๑๒๐,๐๐๐	อปท.
๒๐	โครงการสร้างจิตสำนึกดูแลสภาพแวดล้อมในเขตเทศบาล	เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนได้เห็นคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นและหันมาดูแลเอาใจใส่สภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง	เทศบาลเมืองท่าโขลง		๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐				๑๕๐,๐๐๐	อปท.

ตารางที่ ๒๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ต่อ)

ที่	โครงการ	หลักการและเหตุผล / ลักษณะโครงการ	หน่วยดำเนินการ		งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	แหล่งเงินงบประมาณ
			ดำเนินการ	สนับสนุน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔		
๒๑	โครงการจัดตั้งศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน	เพื่อจัดตั้งศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายและนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้อง	เทศบาลเมืองท่าโขลง		๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐			๑,๕๐๐,๐๐๐	อปท.
๒๒	โครงการจ้างเหมาเอกชนจัดเก็บขยะ	-เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล -เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการเก็บขยะที่มีประสิทธิภาพ	เทศบาลเมืองท่าโขลง		๑๓,๐๐๐,๐๐๐	๑๓,๐๐๐,๐๐๐	๑๓,๐๐๐,๐๐๐			๓๙,๐๐๐,๐๐๐	อปท.

ตารางที่ ๒๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ต่อ)

ที่	โครงการ	หลักการและ เหตุผล /ลักษณะ โครงการ	หน่วยดำเนินการ		งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	แหล่งเงิน งบประมาณ
			ดำเนินการ	สนับสนุน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔		
๒๓	ศึกษา ออกแบบ และ ติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย ขนาดเล็กในพื้นที่ที่มี ปัญหาคุณภาพน้ำวิกฤต	เพื่อลดภาระความ สกปรกของน้ำเสีย จากชุมชนก่อน ระบายลงสู่แหล่งน้ำ สาธารณะ	- ทน.รังสิต - ทม.ท่า โฆลง - ทม.คลอง หลวง - อบต. คลองสาม	ทสจ.		๓๕ ล้านบาท	๓๕ ล้านบาท	๓๕ ล้านบาท	๓๕ ล้านบาท	๑๔๐ ล้านบาท	แผนปฏิบัติการเพื่อ การจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมระดับ จังหวัด/แผนควบคุม มลพิษ/งบประมาณ แผ่นดิน
๒๔	กิจกรรมส่งเสริมการคัด แยกและแปรรูปเศษ อาหารไปใช้ประโยชน์	๑) เพื่อลดปริมาณ ขยะ เศษอาหาร จากสำนักงาน อบจ.ปทุมธานี ๒) เพื่อทำเศษอาหาร ไปทำปุ๋ยหมักใช้ใน การเกษตรต่อไป	อบจ.								

ตารางที่ ๒๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ต่อ)

ที่	โครงการ	หลักการและ เหตุผล /ลักษณะ โครงการ	หน่วยดำเนินการ		งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	แหล่ง เงิน งบประมาณ
			ดำเนินการ	สนับสนุน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔		
๒๕	การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑) เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ๒) เพื่อดูแลรักษาสภาพแวดล้อมภายในจังหวัดปทุมธานี ๓) เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับแก้ไขปัญหา ตลอดจนการรับมือปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัดปทุมธานี	อบจ.	สนง.ทสจ./สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๖ นนทบุรี	๕๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๔,๕๐๐,๐๐๐	อบจ.ปทุมธานี

ตารางที่ ๒๘ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ต่อ)

ที่	โครงการ	หลักการและเหตุผล / ลักษณะโครงการ	หน่วยดำเนินการ		งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	แหล่งเงินงบประมาณ
			ดำเนินการ	สนับสนุน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔		
๒๖	ศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะตามแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศพ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔ เนื่องจากจังหวัดปทุมธานี เป็นเมืองอุตสาหกรรม ซึ่งมี GDP สูงและมีประชากรย้ายถิ่นจำนวนมากส่งผลให้เกิดปัญหาขยะล้นเมืองซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในขณะนี้ จากการสำรวจล่าสุดพบว่าจังหวัดปทุมธานีมีปริมาณขยะวันละ ๑,๖๐๐-๒,๐๐๐ตัน/วันซึ่งต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนจากเหตุผลดังกล่าว สำนักงานพลังงานจังหวัดปทุมธานีจึงได้จัดทำโครงการศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะเพื่อเป็นเชื้อเพลิง RDF ส่งเสริมการเรียนรู้สร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะเชื้อเพลิง RDF	สำนักงานพลังงานจังหวัดปทุมธานี	ทบ.อบต.	๑๖,๘๐๐,๐๐๐	๑๘,๐๐๐,๐๐๐	๑๘,๐๐๐,๐๐๐	๑๘,๐๐๐,๐๐๐	๑๘,๐๐๐,๐๐๐	๑๘,๐๐๐,๐๐๐	๘๘,๘๐๐,๐๐๐	

